T.C.
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Yıllık Bülten

Aralık 2025

Sayı: 3

İmtiyaz Sahibi: *Prof. Dr. Sedat BOSTAN (Enstitü Müdürü)*
Tel: *0462 377 78 09*

Müdürümüzden

Karadeniz Teknik Üniversitemizin, Sağlık alanında lisansüstü eğitimini yürüten Enstitümüz için 2025 yılı bir dönüşüm ve yenilenme yılı oldu. Üniversite yönetimimizin eşgüdümünde Fen, Sosyal ve diğer enstitülerimiz ile birlikte ve enstitümüze bağlı anabilim dallarının katkılarıyla, yıl içerisinde yürüttüğümüz çalışmalar sonucunda lisansüstü eğitim süreçlerinin yönetimini belirleyen düzenlemeleri güncelledik.

Bu kapsamda; Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği, Senato Usul ve Esasları, Kontenjan Talep Esasları, Danışman Atama Esasları, Ödül Yönergesi, Başvuru Esasları, Misyon ve Vizyonumuz ile Kalite Politikamızı Üniversitemizin stratejik planındaki hedefleri ve alanda yaşanan değişimleri dikkate alarak yeniledik.

Yeni düzenlemelerle, yıllardır lisansüstü programlarımızın tercihini zorlaştıran zorunlu dil okulu uygulamasını Senatomuz gönüllü hale dönüştürdü. Böylece akademik hedefleri ve ilgisi olan öğrencilerin iyi bir dil eğitimi almasına fırsat verilirken sektörde çalışmak isteyen, ilgisi ve zamanı olmayan adaylara da doğrudan yüksek lisansa başlama fırsatı tanımış olduk.

Lisansüstü eğitimin niteliğini artırmak için lisansüstü öğrencilerimize yönelik çok sayıda bilimsel, mesleki ve sosyal gelişim eğitimleri ve programları uyguladık. Anadilim dallarının bilimsel seminer programları yapması ve web sayfalarını aktif kullanımı teşvik ettik. Lisans öğrencilerini lisansüstü eğitime yönlendirmek için farkındalık programları düzenledik. Ayrıca, lisansüstü eğitim sürecindeki bürokratik işlemlerin dijital ortama aktarımına devam ettik. Böylece rutin süreçler Enstitü Bilgi Sistemine aktarılmış oldu. Bu düzenlemelerde yoğun emeği olan Üniversitemiz Bilgi İşlem Daire Başkanlığı personelimize teşekkür ederiz.

Sağlık sektörüne yeni bilim uzmanları ve doktorantlar yetiştirdik, yeni yüksek lisans ve doktora öğrencileri aldık. Öğrencilerimiz yeni proje destekleri aldılar, yeni bilimsel tezler yaptılar, bildiriler sundular ve bilimsel makaleler yayınladılar.

Enstitümüzün paydaşları ile bir araya geldik, fikir teatilerinde bulunduk. Enstitü personelimize iş zenginleştirme programı uyguladık, mesleki ve sosyal etkinlikler yaptık. Böylece bir yılı tamamlamış olduk.

Yeni yılda daha fazla etkinlik, daha fazla çıktı ile bilime ve topluma daha fazla katkı yapabilmek dileğiyle...

Prof. Dr. Sedat BOSTAN
Enstitü Müdürü

Enstitü Müdürlerimiz

KTÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde, kuruluşundan günümüze 13 müdür görev yapmıştır. Enstitünün kurumsallaşma sürecine verdikleri katkıdan dolayı sorumluluk alan müdürlerimize teşekkür eder, 23 Ocak 2008 tarihinde kaybettiğimiz kurucu müdürümüz Prof. Dr. Baki KOMSUOĞLU'na Allah'tan rahmet dileriz.

Doç. Dr. Baki KOMSUOĞLU
08.11.1983 - 01.04.1985

Prof. Dr. Recep BİNGÖL
03.04.1985 - 05.10.1987

Prof. Dr. Hasan Tahsin TEZİÇ
06.10.1987 - 20.06.1989

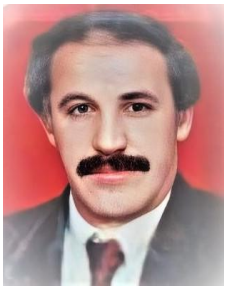

Doç. Dr. Ahmet KARAGÜZEL
21.06.1989 - 18.10.1989

Prof. Dr. Celal BAKİ
19.10.1989 - 22.01.1991

Prof. Dr. Ethem ALHAN
23.01.1991 - 13.08.1996

Doç. Dr. Murat ERTÜRK
14.08.1996 - 22.03.1999

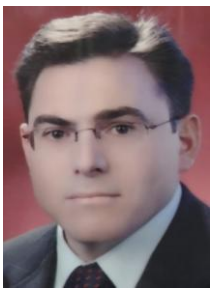

Prof. Dr. Abdulkadir REİS
19.04.1999 - 20.09.2004

Prof. Dr. Orhan DEĞER
20.09.2004 - 30.07.2010

Prof. Dr. Ahmet KALKAN
28.12.2010 - 06.02.2015

Prof. Dr. Ali Osman KILIÇ
25.03.2015 - 29.03.2018

Prof. Dr. Ersan KALAY
02.04.2018-04.10.2023

Prof. Dr. C. Kurtuluş BURUK
05.10.2023- 07.11.2024

Prof. Dr. Sedat BOSTAN
08.11.2024-

2025 Yılında Programlara Kayıt Yaptıran Öğrenciler

Anabilim dallarının talepleri doğrultusunda her yıl güz ve bahar dönemlerinde programlara öğrenci alım ilanına çıkmaktadır. 2025 yılında toplam **187** öğrenci programlara kayıt yaptırarak lisansüstü eğitimlerine başlamıştır. Enstitümüzü tercih ettikleri için öğrencilerimize teşekkür eder, başarılar dileriz.

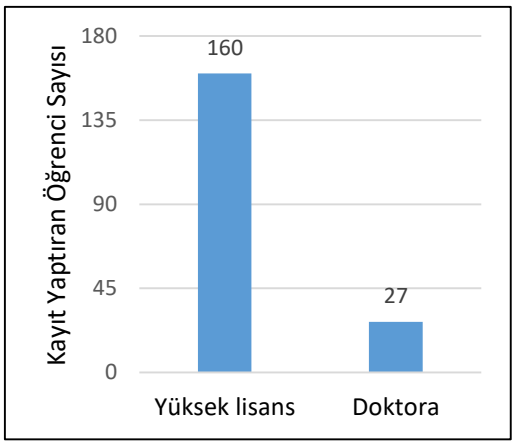

2025 Yılında Programlardan Mezun olan Öğrenciler

2025 yılında lisansüstü programlardan **84** öğrenci kayıtlı oldukları programın gereklerini başarı ile yerine getirerek diplomalarını almaya hak kazanmıştır. KTÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün gurur kaynağı olan "Mezun Ailemiz" e katılan yeni mezunlarımızı tebrik eder, başarılarının devamı dileriz.

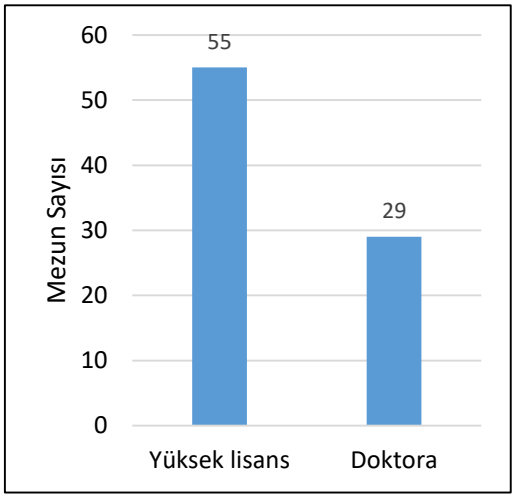

Uluslararası Öğrenci Hareketliliği Programlarına Katılan Öğrencimiz

KTÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü tezli yüksek lisans programlarına devam eden öğrencilerden Kawther Ameen Muhammed Saeed Aledresi Polonya ve İrem Çeteci Almanya'da Erasmus+ Öğrenci Hareketliliğine katılmıştır. Öğrencilerimizi tebrik eder, başarılarının devamı dileriz.

Uluslararası Öğrencilerimiz

2025 yılı öğrenci alımları kapsamında 10 tezli yüksek lisans ve 4 doktora olmak üzere 14 yabancı uyruklu öğrenci programlarımıza kayıt yaptırmış ve toplam yabancı uyruklu öğrenci sayımız **21**'e yükselmiştir.

Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığınca Lisansüstü Eğitim Veren Enstitüleri Değerlendirme Programı Çalıştayı'na Katılım

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) Başkanlığınca 16 Mayıs 2025 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi'nde düzenlenen "Lisansüstü Eğitimde Kalite Güvencesi Çalıştayı"nda Enstitümüz, Müdürümüz Prof. Dr. Sedat BOSTAN ve Müdür Yardımcımız Prof. Dr. Selim DEMİR tarafından temsil edildi.

Lisansüstü Eğitim Veren Enstitüleri Değerlendirme Programı Çalıştayı

Lisansüstü Eğitim Veren Enstitüleri Değerlendirme Programı Çalıştayı

Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığınca 16 Mayıs 2025 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi'nde düzenlenen "Lisansüstü Eğitim Veren Enstitüleri Değerlendirme Programı Çalıştayı"nda Enstitümüz, Müdürümüz Prof. Dr. Sedat BOSTAN ve Müdür Yardımcımız Doç.Dr. Selim DEMİR tarafından temsil edildi.

Mevzuat Çalışmaları

Enstitümüzde gerçekleştirilen mevzuat çalışmaları kapsamında, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliği, Karadeniz Teknik Üniveritesi Lisansüstü Programlarının Yürütülmesine Dair Senato İlkeleri, Lisansüstü Programlara Başvuru ve Giriş Koşulları Senato İlkeleri, Lisansüstü Programlarında Danışman Atama İlkeleri, Lisansüstü programlarında Kontenjan Belirleme İlkeleri ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Ödülü Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar"ında Üniversitemizdeki diğer Enstitüler ile işbirliği yapılarak ve ilgili paydaşların görüşleri dikkate alınarak güncellemeler yapılmıştır.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Sağlık Bilimler Enstitüsü
Lisansüstü Programlara Başvuru ve Giriş Koşulları Senato Esasları

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Lisansüstü Programlarında Kontenjan Belirleme İlkeleri

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Lisansüstü Programlarında Danışman Atama İlke ve Kriterleri

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
LİSANSÜSTÜ TEZ ÖDÜLÜ VERİLMESİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Misyon, Vizyon ve Kalite Politikalarını Güncellenme Çalışmaları

Enstitümüz Misyon, Vizyon ve Politikaları Enstitünün amaç ve hedefleri ile faaliyet alanları dikkate alınarak gözden geçirilmiştir. İlgili kurul, komisyon ve alt komisyon gruplarının katılımı ile gerçekleştirilen toplantılar ve çalışmalar sonucunda güncellenmiştir. Çalışmalara katkı sunan tüm öğretim üyeleri ve öğrencilerimize teşekkür ederiz.

misyon ve vizyon

Misyon

KTÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü; sağlık bilimleri alanında, yenilikçi teknolojileri kullanarak öğrenci merkezli eğitim anlayışıyla analitik düşünme, yaşam boyu öğrenme, işbirliği ve liderlik becerilerine sahip, evrensel bilime katkı sunan, etik değerlere duyarlı bilim insanı yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim ortamı sunar.

Vizyon

KTÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü; sağlık bilimleri alanında, toplumsal katkı ve sürdürülebilirliği önceleyen, kalite odaklı eğitimi ve evrensel bilime katkı sunan araştırmalarıyla ulusal ve uluslararası düzeyde saygın ve öncü bir enstitü olma vizyonuna sahiptir.

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Kalite Politikası

KTÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü olarak, üniversitemizin kalite politikası çerçevesinde, sağlık bilimleri alanlarında; bilgi, teknoloji ve yenilik üretebilen, bilimsel etik ilkelerini içselleştirmiş, araştırma kültürü gelişmiş ve disiplinler arası bakış açısına sahip yetkin araştırmacılar yetiştirmeyi amaçlar. Bu amaç doğrultusunda; nitelikli öğrencileri seçerek, onlara güçlü bir bilimsel araştırma altyapısı, çağdaş teknoloji olanakları, deneysel ve yenilikçi eğitim ortamlarında çalışma imkanı sunar. Alanında uzman ve üretken öğretim üyelerinin danışmanlığında öğrencilerin bilimsel düşünme, proje geliştirme, makale yazma ve uluslararası düzeyde deneyim kazanma becerilerini geliştirir. Bu doğrultuda, bilgi ve teknoloji üreten, toplumsal fayda odaklı bilimsel tez çalışmalarını teşvik eder.

Enstitü, kalite güvencesi anlayışını tüm eğitim, araştırma ve yönetim süreçleriyle bütünleştirerek sürekli iyileştirmeyi temel ilke olarak benimser. Etik değerlere, bilimsel dürüstlüğe ve topluma hizmet sorumluluğuna bağlı kalarak, yenilikçi ve etkileşimli öğrenme ortamları oluşturur. Öğrencilerin mesleki ve entellektüel yetkinliklerini geliştirerek onları bağımsız araştırmacılara dönüştürür. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, ulusal ve uluslararası düzeyde güvenilir, üretken ve saygın bir araştırma ve eğitim merkezi olma vizyonunu sürdürür.

Kurul ve Komisyon Çalışmaları

Enstitümüz faaliyetlerinin yürütülmesi ve iyileştirilmesinde çok önemli bir yeri olan kurul ve komisyon çalışmaları düzenli olarak yapılmıştır. Bu çalışmalara katkı sunan tüm öğretim elemanları ve öğrencilerimize çok teşekkür ederiz.

Birim Kalite Komisyonu Alt Çalışma Grupları Toplantısı Gerçekleştirildi

Birim Kalite Komisyonu Alt Çalışma (Kalite Güvencesi Sistemi/Yönetim Sistemi, Eğitim-Öğretim Sistemi, Araştırma ve Geliştirme ve Toplumsal Katkı) Grup Toplantıları Gerçekleştirildi.

Enstitümüzün 24 Sayılı Birim Kalite Komisyonu Toplantısı, Komisyon Üyelerimizin Katılımı İle Gerçekleştirildi

Enstitümüzün 24 sayılı Birim Kalite Komisyonu Toplantısı, Komisyon Üyelerimizin katılımı ile 12.11.2025 tarihinde saat 10:00'da gerçekleştirilmiştir.

Anket Geliştirme ve Uygulama Komisyonu Toplantısı Gerçekleştirildi

Enstitümüz Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi ve Öğrenci Anketlerinin değerlendirildiği Anket Geliştirme ve Uygulama Komisyonu Toplantısı 27.11.2025 Tarih ve Saat 15:00'da Gerçekleştirildi.

Enstitümüz 5 Sayılı Öğrenci Kalite Komisyonu Toplantısı Yeni Üyelerimizin Katılımı ile Gerçekleştirilmiştir

Enstitümüz 5 Sayılı Öğrenci Kalite Komisyonu Toplantısı Yeni Üyelerimizin Katılımı ile 05.11.2025 Saat 10:30'da Gerçekleştirilmiştir.

Enstitümüzün 19. Eğitim Komisyonu Toplantısı Yapılmıştır

Enstitümüzün 19. Eğitim Komisyonu Toplantısı Yapılmıştır.

Yeni Açılan Yüksek Lisans Programı

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı açma teklifi Enstitü Kurulu ve Üniversite Senatosu tarafından uygun bulunarak YÖK'e gönderilmiş, 20.08.2025 tarihinde Yükseköğretim Yürütme Kurulu toplantısında görüşülerek açılması uygun bulunmuştur.

Programın kurulmasında emeği geçen tüm paydaşlarımıza teşekkür eder, yeni kurulan anabilim dalımız öğretim üyelerine ve öğrencilerine başarılar dileriz.

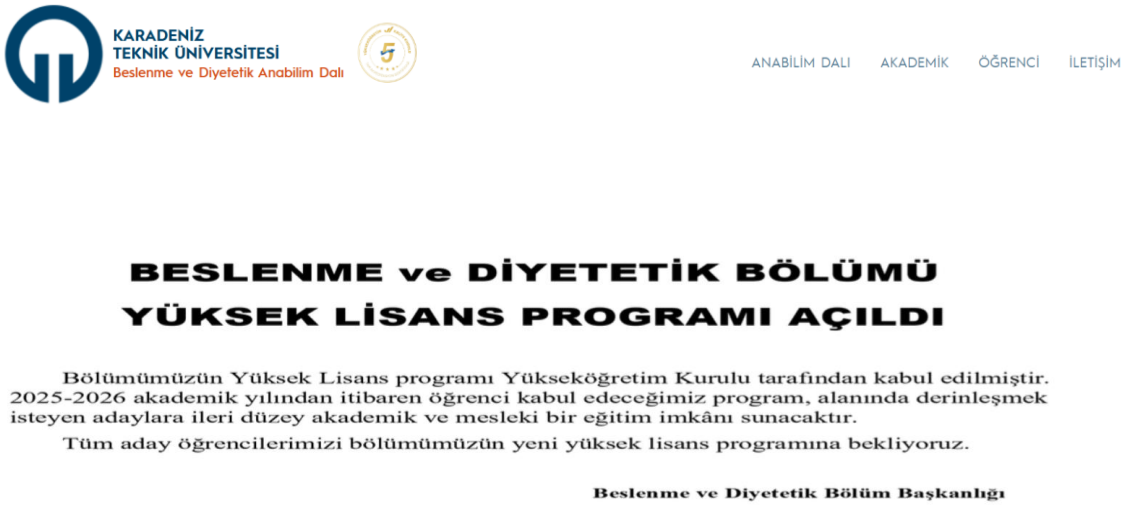

V. ve VI. Enstitü-Öğrenci Buluşması

Lisansüstü eğitimin en önemli paydaşı olan lisansüstü öğrencilerle daha yakın bir iletişim kurmak ve lisansüstü eğitim süreçlerine oryantasyonlarının sağlanması amacıyla 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Dönemi'nde **V. ve** 2025-2026 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi'nde **VI. Enstitü-Öğrenci Buluşması çevrimiçi olarak** gerçekleştirildi. Bu öğrenci buluşmalarında Enstitü ve Enstitü iş akış süreçleri, lisansüstü akademik takvim, eğitim süreçlerinin yürütülmesinde Enstitü web sayfasının tanıtılması ve mezuniyet için tamamlanması gereken süreçler, mevzuat ve iş süreçlerindeki güncellemeler hakkında bilgi verilerek öğrencilerin soruları yanıtlanmış ve önerileri alınmıştır.

Yüksek Lisans Öğrencilerimize Yönelik 'V. Enstitü-Öğrenci Buluşması' Çevrimiçi Olarak Gerçekleştirildi.

Yüksek Lisans Öğrencilerimize Yönelik 'V. Yüksek Lisans Enstitü - Öğrenci Buluşması' Çevrimiçi Olarak 26.02.2025 Çarşamba Günü Enstitü Müdürümüz Prof. Dr. Sedat BOSTAN ve Enstitü Müdür Yardımcımız Doç. Dr. Selim Demir'in Bilgi Aktarımlarının Ardından Öğrencilerden Gelen Talep ve Sorular Cevaplandırıldı. Etkinliye Katılan Öğrencilerimize Teşekkür Ederiz.

Doktora Öğrencilerimize Yönelik 'V. Enstitü-Öğrenci Buluşması' Çevrimiçi Olarak Gerçekleştirildi.

Doktora Öğrencilerimize Yönelik "V. Enstitu - Öğrenci Bulusması" Çevrimici Olarak 26.02.2025 Çarsamba Günü Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Alı TEMİZ'ın Açılış Konuşmasıyla Başladı. Enstitu Müdürümüz Prof. Dr. Sedat BOSTAN ve Enstitu Müdür Yardımcımız Doç. Dr. Selim Demir'in Bilgi Aktarımlarının Ardından Öğrencilerden Gelen Talep ve Sorular Cevaplandırıldı. Etkinliye Katılan Öğrencilerimize Teşekkür Ederiz.

Yüksek Lisans Öğrencilerimize Yönelik VI. Yüksek Lisans Öğrenci Bulusması Çevrim İçi Olarak 02 Ekim 2025 Tarihinde Gerçekleştirildi

Yüksek Lisans Öğrencilerimize Yönelik "VI. Yüksek Lisans Öğrenci Bulusması" Çevrim içi olarak 02 Ekim 2025 tarihinde saat 13.00'da Enstitü Müdürümüz Prof. Dr. Sedat BOSTAN'ın açılış konuşmasıyla başladı ve Enstitü Müdür Yardımcımız Doç. Dr. Aysel ÖZSABAN'ın Enstitü yönetimi, personeli, iletişim araçları, web sayfası içeriği (akademik takvimin, formlar ve dilekçeleri, iş akışları, programların zorunlu dersleri, tez hazırlama ve yazım kılavuzu, sıkça sorulan sorular, bilgi paketi, mevzuat vb.) ve Tezli Yüksek Lisans Süreçleri hakkındaki bilgi aktarımlarının ardından öğrencilerden gelen talep ve sorular cevaplandırıldı.

Etkinliye Katılan Öğrencilerimize Teşekkür Ederiz.

Doktora Öğrencilerimize Yönelik VI. Doktora Öğrenci Buluşması Çevrim İçi Olarak 02 Ekim 2025 Tarihinde Gerçekleştirildi

Doktora Öğrencilerimize Yönelik "VI. Doktora Öğrenci Bulusması" Çevrim içi olarak 02 Ekim 2025 tarihinde saat 14.30'da Enstitü Müdürümüz Prof. Dr. Sedat BOSTAN'ın açılış konuşmasıyla başladı ve Enstitü Müdür Yardımcımız Doç. Dr. Aysel ÖZSABAN'ın Enstitü yönetimi, personeli, iletişim araçları, web sayfası içeriği (akademik takvimin, formlar ve dilekçeleri, iş akışları, programların zorunlu dersleri, tez hazırlama ve yazım kılavuzu, sıkça sorulan sorular, bilgi paketi, mevzuat vb.) ve Doktora Süreçleri hakkındaki bilgi aktarımlarının ardından öğrencilerden gelen talep ve sorular cevaplandırıldı.

Etkinliye Katılan Öğrencilerimize Teşekkür Ederiz.

Enstitü Anabilim Dalları Oryantasyon Programları

Lisansüstü öğrencilerin anabilim dalı düzeyinde eğitim-öğretim süreçlerine oryantasyonunun sağlanması amacıyla anabilim dalı oryantasyon programları uygulanmaya başlanmıştır. Her anabilim dalı tarafından gerçekleştirilen oryantasyon programlarında yeni kayıt yaptıran öğrencilerin anabilim dalı öğretim üyeleri ile tanışması, anabilim dalı ders programları, derslerin ve tez süreçlerinin yürütülmesine dair bilgilendirmesini içeren programlar öğrencilerin görüş ve önerileri alınarak tamamlanmıştır.

Eczacılıkta Biyokimya Anabilim Dalı

2025-2026 Eğitim-Öğretim Yılı Lisansüstü Öğrencileri Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirilmiştir.

Eczacılıkta Biyokimya Anabilim Dalı lisansüstü öğrencilerine yönelik oryantasyon programı 25.09.2025 Perşembe günü saat 12:00 'de çevrimiçi bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi.

25 Eylül 2025

Doktora ve Yüksek Lisans Süreçlerine Yönelik Oryantasyon Programı

Doktora ve Yüksek Lisans Süreçlerine Yönelik Oryantasyon Programı

Tezli yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yönelik oryantasyon programı 18 Şubat 2025 tarihinde 13.30'da online (çevrimiçi) olarak gerçekleştirilmiştir.

05 Mart 2025

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
KARADENİZ TECHNICAL UNIVERSITY

TIBBİ BİYOKİMYA ANABİLİM DALI ORYANTASYON PROGRAMI

Prof. Dr. BİRGÜL KURAL
Arş. Gör. Dr. Neslihan SAĞLAM

22.09.2025

İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Oryantasyon Programı

2025-2026 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Oryantasyon Programı Gerçekleştirilmiştir.

Enstitü Anabilim Dalları Bilimsel Seminerleri

Enstitü eğitim-öğretim ve bilimsel faaliyetlerinin iyileştirilmesi çalışmaları kapsamında düzenli olarak anabilim dalları bilimsel seminerleri yapılmaya başlanmıştır. Düzenlenen bilimsel seminerlere kurum içi ve kurum dışından konuşmacıların katılımı sağlanmıştır. Bilimsel seminerlerin düzenlenmesine katkı sunan tüm öğretim üyelerine, değerli katkıları için konuşmacılara ve katılım sağlayan öğrencilere teşekkür ederiz.

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Seminerleri

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Seminerleri?nin ikinci oturumu gerçekleştirildi.

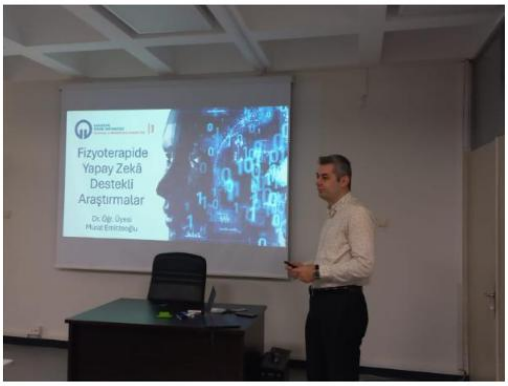

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Seminerleri

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Seminerleri?nin ilk oturumu gerçekleştirildi.

Tıp Bilişimi Semineri

19 Kasım 2025 Çarşamba günü saat 15te anabilimdalımızda Tıp Bilişimi Semineri gerçekleştirilmiştir.

Biyoistatistik Semineri

15 Ekim 2025 Çarşamba günü saat 15te anabilimdalımızda biyoistatistik semineri gerçekleştirilmiştir.

Proje Desteği Alan Öğrencilerimiz

2025 yılı içinde Prof. Dr. Feride Sena SEZEN danışmanlığında doktora öğrencimiz Nurinisa YÜCEL ve Prof. Dr. İlknur KAHRİMAN danışmanlığında doktora öğrencimiz Elif BULUT, TÜBİTAK'dan tez çalışmaları için proje desteği aldı. Öğrencilerimizi ve tez danışmanlarını kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

İyi Uygulama Örneği

Enstitümüz Hemşirelik Anabilim Dalı Doktora Programı «Hemşirelik Bakımında Yenilikçi Yaklaşımlar» Dersi KTÜ Teknoloji Transferi Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından iyi uygulama örneği olarak gösterilmiştir. Anabilim dalı öğretim üyelerimizi tebrik eder, başarılarının devamını dileriz.

Mesleki Yetkinlik ve Kariyer Geliştirme Etkinlikleri (1)

❖ Enstitümüz tarafından 2025 yılında mesleki yetkinlik ve kariyer geliştirmeye yönelik çok sayıda bilimsel etkinlik gerçekleştirildi. Etkinliklerin düzenlemesine katkı sağlayan öğretim elemanları, konuşmacı ve katılım sağlayan öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Mesleki Yetkinlik ve Kariyer Geliştirme Eğitimleri

'Sağlık Bilimleri Alanında Kanıta Dayalı Tıp ve Literatür Tarama: Tam Metin CINAHL Dergilerine Erişim' Eğitimi Gerçekleştirildi.

Yüksek Öğretimde Üretken Yapay Zeka: Etkili, Verimli ve Etik Kullanım Arayışı" başlıklı seminer düzenlendi.

Yüksek Öğretimde Üretken Yapay Zeka: Etkili, Verimli ve Etik Kullanım Arayışı" başlıklı seminer düzenlendi.

"Hemşirelikte Akademik Kariyer Günü" Konulu Etkinlik Gerçekleştirildi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Kariyer Danışmanlığı Komisyonu iş birliği ile "Hemşirelikte Akademik Kariyer Günü" konulu etkinlik gerçekleşti

Hemşirelik Eğitiminde Üretken Yapay Zeka Araçları Adlı Etkinliğimiz Gerçekleştirildi

Mesleki Yetkinlik ve Kariyer Geliştirme Etkinlikleri (2)

Mesleki Yetkinlik Ve Kariyer Etkinlikleri

Sağlık Bilimleri, Eczacılık Fakülteleri ve Enstitümüz İşbirliği ile TÜBİTAK 1812 Yatırım Tabanlı Girişimcilik Destek Programı (BİGG YATIRIM) Bilgilendirme Eğitimi Gerçekleştirildi.

Mesleki Yetkinlik Ve Kariyer Etkinlikleri

Enstitümüz İle Sağlık Bilimleri Fakültesi İşbirliği İle "Akademisyenlere Yönelik Destek Programı Eğitimi" Gerçekleştirildi.

Mesleki Yetkinlik Ve Kariyer Etkinlikleri

Enstitümüz İle Sağlık Bilimleri Fakültesi İşbirliği İle "Lisansüstü Öğrencilere Yönelik Destek Programı Eğitimi" Gerçekleştirildi.

Mesleki Yetkinlik Ve Kariyer Etkinlikleri

Enstitümüz Mesleki Yetkinlik Ve Kariyer Etkinlikleri Nisan 2025 "Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Temel Eğitimi" Gerçekleştirildi.

Veri Tabanı Kullanıcı Eğitimi Etkinliğimiz Gerçekleştirildi

Uluslararasılaşma Faaliyetleri

- Enstitümüz tarafından 2025 yılında uluslararasılaşma faaliyetlerini güçlendirmeye yönelik etkinlikler düzenlenmiştir. Bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde işbirliği yapan Üniversitemiz ilgili birimlerine, öğretim üyelerine ve öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Üniversitemiz ve Japonya Hiroşima Üniversitesi Arasında Akademik İş Birliği Kapsamında Görüş Alışverişinde Bulunuldu

Lisansüstü Öğrencilerimize Yönelik Sağlık Bilimleri Enstitüsü Erasmus+ Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi.

"Uluslararası Öğrenci Buluşması" etkinliğimiz düzenlendi.

Disiplinlerarası İş Birliği Faaliyetleri

- Enstitümüz disiplinlerarası işbirliğini güçlendirme faaliyetlerinin bir parçası olarak Afet Bilinci Sempozyumu'nun düzenlenmesine katkı sağladı.
- Üniversitemiz Dış İlişkiler Koordinatörlüğü ve Tıp Fakültesi işbirliği ile «From Insights to Impact: AI-driven Medical Decision Science for Next-generation Healthcare Delivery» adlı seminer gerçekleştirildi. Etkinliklerin düzenlemesine katkı sağlayan öğretim elemanları, konuşmacı ve katılım sağlayan öğrencilerimize teşekkür ederiz.

"From Insights to Impact: AI-Driven Medical Decision Science for Next-Generation Healthcare Delivery"Adlı Seminerimiz Gerçekleştirildi

"From Insights to Impact: AI-Driven Medical Decision Science for Next-Generation Healthcare Delivery"Adlı Seminerimiz Gerçekleştirildi

"Afet Bilinci: 100 Yıllık Deneyim" Sempozyumu, Üniversitemizde Gerçekleştirildi

Üniversitemizde düzenlenen "Afet Bilinci: 100 Yıllık Deneyim" başlıklı sempozyumda, 10 tematik oturum ile afet yönetimi ile ilgili pek çok konu ele alındı.

Lisansüstü Eğitimi Teşvik Faaliyetleri

❖ Enstitümüz tarafından 2025 yılında mesleki yetkinlik ve kariyer geliştirmeye yönelik çok sayıda bilimsel etkinlik gerçekleştirildi. Etkinliklerin düzenlemesine katkı sağlayan öğretim elemanları, konuşmacı ve katılım sağlayan öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Lisansüstü Eğitimi Teşvik Etkinliklerimiz Enstitü Müdür Yardımcılarımızın Sunumları İle Gerçekleştirildi

Lisansüstü Eğitimi Teşvik Etkinliklerimiz 03-04 Aralık 2025 tarihlerinde Enstitü Müdür Yardımcılarımızın sunumları ile Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Fen Fakültesinde gerçekleştirildi.

Birim Danışma Kurulu ve İç Paydaş Toplantısı

Enstitümüz Birim Danışma Kurulu'nun 4. toplantısı 11 Aralık 2025 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Toplantıda 2025 yılı içinde gerçekleştirilen faaliyetler paylaşıldı ve eğitimin kalitesinin artırılmasına yönelik Kurul üyelerinin görüş ve önerileri alındı. Enstitü bünyesinde yürütülen eğitim ve bilimsel araştırma faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik değerli önerilerde bulunan Birim Danışma Kurulu Üyelerimize teşekkür ederiz.

Enstitümüz faaliyetlerini iyileştirme süreçlerinin önemli bir parçası olarak iç paydaş toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıya Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Ali TEMİZ ile Üniversitemiz Enstitülerinin müdür ve müdür yardımcıları, öğrenci işleri daire başkanı ve bilgi işlem biriminden temsilciler katıldı. İç paydaş toplantısında, tezlerin basımı, bütünleşik yüksek lisans programı ve kalite çalışmalarına yönelik bilgi ve görüş paylaşımında bulunuldu.

Birim Danışma Kurulu 4. Toplantısı Çevrimiçi Olarak Gerçekleştirildi

Rektör Yardımcımız Enstitü Müdürleri ve Müdür Yardımcılarının katılımlarıyla Enstitü İç Paydaş Toplantısı Gerçekleştirildi

Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Ali TEMİZ Başkanlığında "Enstitü İç Paydaş Toplantısı" Enstitümüz Toplantı Salonunda 04.12.2025 tarih ve saat 11.00 da gerçekleştirildi.

Enstitü ve Üniversite Personelinin Yetkinliklerini Artırmaya Yönelik Faaliyetlerimiz

❖ Üniversitemiz stratejik planı ve enstitümüz iyileştirme faaliyetleri doğrultusunda, enstitü ve üniversite personelinin yetkinliklerini artırmaya yönelik bilgilendirme etkinlikleri yapıldı. Düzenlenen etkinliklere yüksek düzeyde motivasyon ile katılım gösteren personelimize kurumsal gelişime katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Çalışanların Yetkinliklerinin Geliştirilmesi ve Farkındalık Düzeylerinin Artırılmasına Yönelik Etkinlikler

Çalışanların Yetkinliklerinin Geliştirilmesi ve Farkındalık Düzeylerinin Artırılmasına Yönelik Etkinlikler Kapsamında Personelimize "Sıfır Atıkla Geleceği Koru"Eğitimi Gerçekleştirildi.

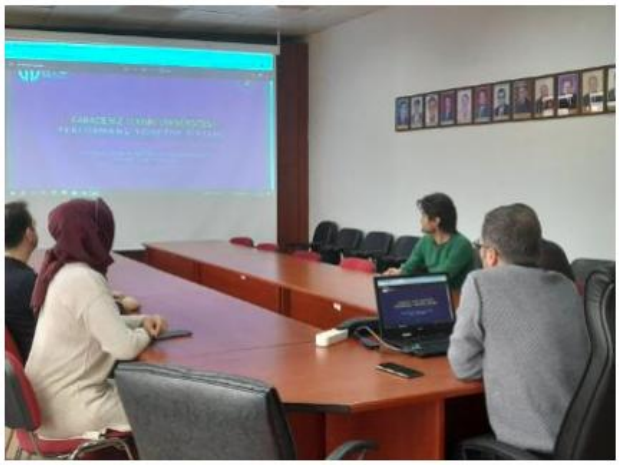

İkinci KTÜ Performans Yönetimi Bilgilendirme Toplantısı

Enstitümüz Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Selim DEMİR'in Başkanlığında Birim personelimizle "KTÜ Performans Yönetimi Bilgilendirme Sistemi" bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi.

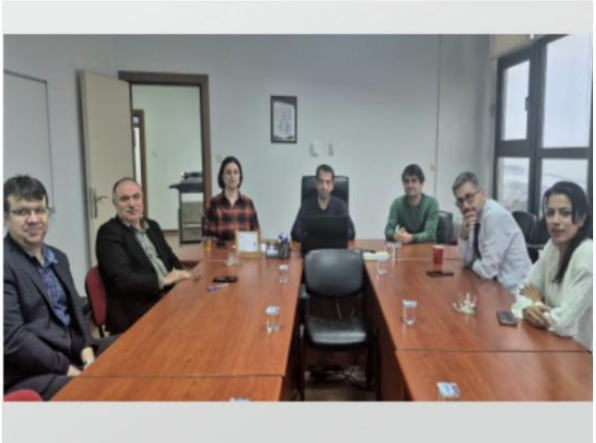

Kalite Güvence Sistemi; Çalışanların Yetkinliklerinin Geliştirilmesi ve Farkındalık Düzeylerinin Arttırılmasına Yönelik Etkinlikler

Kalite Güvence Sistemi kapsamında, idari personel arasında iş zenginleştirme uygulaması yapıldı; süreci başarıyla tamamlayan personellerimiz tebrik edildi.

2025 Yılı Memur Akademisi Yetenek Havuzu (Modül 3) Yönetici Oryantasyon Eğitimi Programı

2025 Yılı Memur Akademisi Yetenek Havuzu (Modül 3) Yönetici Oryantasyon Eğitimi Programı"Lisansüstü Başvuru, Ders Kaydı ve Tez Süreçleri" hakkındaki eğitim verilmiştir.

Performans Yönetimi Toplatıları

❖ Üniversitemiz stratejik planı ve enstitümüz iyileştirme faaliyetleri doğrultusunda, performans yönetimi toplantıları yapıldı. Büyük bir özveri ile yıl boyunca görev ve sorumluklarını yerine getiren personelimize kurumsal gelişime katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

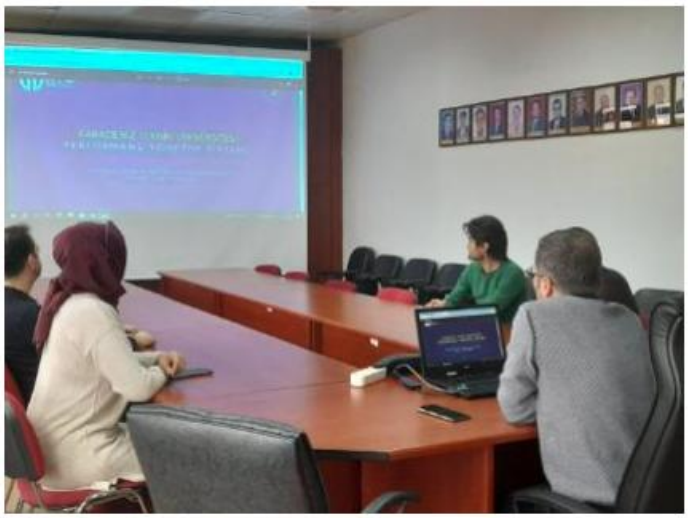

İkinci KTÜ Performans Yönetimi Bilgilendirme Toplantısı

Enstitümüz Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Selim DEMİR'in Başkanlığında Birim personelimizle "KTÜ Performans Yönetimi Bilgilendirme Sistemi" bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi.

Performans Değerlendirme III. Uygulama Dönemi Toplantısı Gerçekleştirildi

Performans Değerlendirme III. Uygulama Dönemi Takvimi doğrultusunda planlanan "Birim İçi Tanıtım ve Değerlendirme Toplantısı" 31.12.2025 tarihinde Enstitü personeli ile gerçekleştirildi

Sosyal Faaliyetlerimiz

❖ Kurumsal gelişimin ve kurum kültürünün önemli bir parçası olarak enstitü yönetimi ve personelinin iletişimini güçlendirme ve motivasyonlarını yükseltmede önemli bir yeri alan sosyal faaliyetler yıl boyunca gerçekleştirildi.

Enstitü Yönetimi ve İdari Personelimizle Bereket ve Rahmet Ayında İftar Sofrasının Huzurunda Buluştuk

Enstitü Yönetimimiz Tarafından İdari Personelimizle Bayramlaşma

Enstitü Yönetimimiz Tarafından İdari Personelimizle Bayramlaşma

Enstitümüz Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Selim DEMİR Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı'na Profesör Kadrosuna Atanmıştır

Doğum Günü Kutlaması

Enstitü Sekreterimiz Hasan Karka ve Personelimiz Ali Dalman'ın Doğum Günlerini Kutladık

Toplumsal Katkı Faaliyetlerimiz

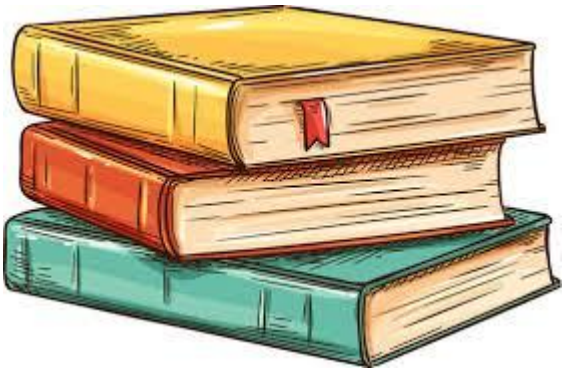

YL/1

Hastanede Çalışan Sağlık Çalışanlarının Bireysel ve Aile Yaşamlarında Afete Hazırlık Durumlarının Değerlendirilmesi

(Yüksek Lisans Tezi)

Büşra TANRIVERDİ[1], Serdar KARAKULLUKÇU[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Afetlere hazırlıklı olmak, insanların afetle başa çıkma, uyum sağlama, tepki verme ve toparlanma kapasitesini artırmaktadır ve afet riskinin azaltılmasında önemli bir rol üstlenmektedir (1). Ayrıca, literatür bireylerin bir afetin ardından en az 72 saat boyunca kendine yetebilme kapasitesine sahip olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, her hanenin acil durum çantası ve acil durum yiyecek stoğu ile donatılması ayrıca aile acil durum planlarının bir kriz anında diğer aile üyeleriyle nasıl iletişim kurulacağını ve nerede buluşulacağını özetlemesi gerekmektedir. Etkili afet hazırlığı, afete zamanında ve etkin müdahale sağlayarak, afet sonrası toparlanma sürecinin hızlanmasına ve topluluk direncinin artmasına katkı sağlar (2,3,4). Sağlık çalışanlarının afetlere kişisel hazırlığının önemini vurgulayan diğer çalışmalar da bireysel ve aile yaşamlarındaki hazırlığın örnek teşkil ederek toplumun diğer üyeleri için rol model olabileceğini vurgulamaktadır (5). Bu çalışma ile sağlık çalışanlarının bireysel ve aile yaşamlarındaki afete hazırlık durumlarının değerlendirilmesi amaçlanmakla birlikte afet konusunda düzenli eğitim ve tatbikatlara dahil edilen sağlık çalışanlarının afete bireysel hazırlık düzeylerinin toplumdaki diğer bireylere kıyasla farklılaşma gösterip göstermediği de ortaya konulmuştur. Çalışma, tanımlayıcı türde bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini, bir üniversite hastanesi sağlık çalışanı ile bu çalışanların komşularından olmak üzere 618 kişi oluşturmuştur. Veriler, "Sosyodemografik ve Kişisel Özellikler", "Afet Hazırbulunuşluk Ölçeği", "Genel Afet Hazırlık İnanç Ölçeği" ve "Afete Hazırlık Kontrol Listesi" kullanılarak 10-30 Temmuz 2025 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Afet ile ilgili eğitim alan, afet ile ilgili tatbikata katılan ve ilimize yönelik afet risklerini bilen sağlık çalışanlarının afete hazırlık düzeylerinde istatistiksel olarak önemli farklılık saptanmıştır. Çalışmamızın diğer bulgusu ise sağlık çalışanlarının afete hazırlık düzeylerinin, komşularına kıyasla önemli düzeyde daha yüksek olduğudur. Afet eğitimi ve tatbikatlar afete hazırlığa yönelik bir itici gücü gibi görülmekte, bu da eğitim ve tatbikatların afete hazırlık konusunda etkili olduğunu göstermektedir. Afetlere hazırlıklı olma konusunda bireysel ve aile yaşamlarına yönelik eğitim ve tatbikatların arttırılmasına yönelik çalışmaların yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. Ng SL (2022). Effects of risk perception on disaster preparedness toward typhoons: an application of the extended theory of planned behavior. International Journal of Disaster Risk Science 13(1): 100-113.
2. Ejeta LT, Ardalan, A, Paton D (2015). Application of behavioral theories to disaster and emergency health preparedness. A systematic review. PLOS Currents Disasters 1: 7.
3. Kim Y, Kim MY (2022) Factors affecting household disaster preparedness in South Korea. PLoS ONE 17(10): e0275540.
4. İnal E, Altintaş KH, Doğan N (2018). The development of a general disaster preparedness belief scale using the health belief model as a theoretical framework. International Journal of Assessment Tools in Education 5(1): 146-158.
5. Federal Emergency Management Agency (2007). Emergency planning for first responders and their families [online]. Available from: https://www.ready.gov/ sites/default/files/documents/files/RRToolkit.pdf. [Accessed 15 July 2025].

YÖK Tez Numarası "980071" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

YL/2

Yenidoğanda Banyo Yaptırma veya Yaptırmamanın Umbilikal Kord Komplikasyonlarına ve Düşme Süresine Etkisi

(Yüksek Lisans Tezi)

Beyza AYDOĞAN[1], Hacer KOBYA BULUT[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Umbilikal kord, anne ile bebeğin birine bağlanmasını sağlayan, kan damarları ve bağ dokusundan oluşan zarla kaplı bir yapıdır. Doğum sonu kordun kesilmesi ile anne ve bebek hem sembolik olarak hem de fiziksel olarak birbirlerinden ayrılır (1). Ayrılma gerçekleştikten sonra klemplenen göbek bağı bakteri oluşumu için uygun bir alan oluşturur. Yenidoğan bu nekrotik alandan enfeksiyon ajanlarına karşı açık hale gelir (2,3). Umblikal kord enfeksiyonları yenidoğanın mortalite ve morbitide nedenleri arasında yer almaktadır (4). Oluşan bakteriyel enfeksiyonlar selülit, omfalit, tromboflebite hatta nekrotizan fasiite neden olabilir (5). Banyo yapmanın bebek cilt hijyeni üzerindeki etkisi ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır ancak banyonun göbek kordonu hijyeni üzerindeki etkisi nadiren değerlendirilmiştir. Bu çalışma sağlık profesyonellerine ve ebeveynlere, bu konuda en iyi önerilere ve uygulamalara yönlendirmek, kanıta dayalı sonuçlar elde etmek için yenidoğana umblikal kord düşmeden önce banyo yaptırma veya yaptırmamanın, kordun ayrılma süresi ve kord komplikasyonları üzerinde etkilerini incelemek amacıyla yapıldı. Araştırma bir devlet hastanesine bağlı doğumhane ve kliniklerindeki 153 bebek ve ebeveynleri ile yürütüldü.

Araştırma sonucunda, uumbilikal kord düşmeden önce banyo yaptırmanın kordonun düşme süresi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunmadı. Bu yüzden ebeveynlere banyo yaptırıp yaptırılmaması konusunda baskı yapılmaması önerilir. Alt değişim sıklığının günde 10-15 arasında olması, umbilikal kordun bebek bezinin dışında kalacak şekilde bağlanması, umbilikal kordun düşme süresini kısalttı. Bu nedenle sağlık profesyonelleri ebeveynlere yenidoğanın alt değişiminin sık yapılması ve umbilikal kordun bebek bezinin üzerinde kalacak şekilde bağlanması konusunda eğitim vermelidir. Alkol ve povidon iyodür kullanımının umbilikal kord düşme süresini uzatabileceği ve enfeksiyon riskini arttırabileceği görüldü. Bu nedenle DSÖ'nün önerisi doğrultusunda, antiseptik solüsyonlarının rutin kullanımından kaçınılması ve basit temizlik ile havalandırma yapması tercih edilmelidir. Ebeveynlerin büyük bir kısmının umbilikal kord bakımı eğitimi almadığı göz önüne alındığında, sağlık profesyonelleri tarafından ebeveynlere yönelik kapsamlı eğitim programları düzenlenmelidir.

Kaynaklar

1. Zupan J, Garner P, Omari AA (2004). Topical umbilical cord care at birth. Cochrane Database of Systematic Reviews PMID: 15266437.
2. Genç Koyucu R, Tosun Y, Çınar F (2017). Yenidoğan göbek bakımında klorheksidin, iyot ve alkolün karşılaştırılması. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 20(1):8-16.
3. Ozdemir H, Bilgen H, Topuzoglu A, Coskun S, Soyletir G, Bakir M, et al. (2017). Impact of different antiseptics on umbilical cord colonization and cord separation time. The Journal of Infection in Developing Countries 11(02):152-157.
4. Lyngdoh D, Kaur S, Kumar P, Gautam V, Ghai S (2018). Effect of topical application of human breast milk versus 4% chlorhexidine versus dry cord care on bacterial colonization and clinical outcomes of umbilical cord in preterm newborns. Journal of Clinical Neonatology 7(1):25.
5. Coffey PS, Brown SC (2017). Umbilical cord-care practices in low- and middle-income countries: a systematic review. BMC Pregnancy Childbirth 17(1):68.

YÖK Tez Numarası "923891" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

YL/3

Kelch Benzeri ECH İlişkili Protein 1 ile Nükleer Faktör Eritroid 2 İlişkili Faktör 2 Protein Etkileşimine Yönelik Yeni İnhibitörlerin Moleküler Modelleme Uygulamaları ile Geliştirilmesi

(Yüksek Lisans Tezi)

Dilruba Büşra ÇAKIR AKCA[1], Gizem TATAR YILMAZ[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Biyoenformatik Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı

KEAP1-NRF2 sinyal yolağı, oksidatif stresi nötralize eden ana koruma mekanizmasıdır. Bu yolak birçok kronik hastalıkta koruyucu tol oynar. Son yıllarda bu yolağın farmakolojik inhibisyonu, oksidatif stres ile karakterize edilen birçok kronik hastalığın tedavisi için dikkat çekmektedir. Bu tez çalışmasında, KEAP1-NRF2 protein etkileşimini inhibe etmeye yönelik mevcut ilaç moleküllerinden daha etkili, daha özgün ve yan etkileri daha düşük yeni inhibitörlerin, moleküler modelleme yöntemleri kullanılarak geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu doğrultuda, çalışmanın hedef biyomoleküler yapılar ve kimyasal bileşiklerin yapı konformasyon analizleri, farmakokinetik analizler, moleküler kenetlenme (docking) analizleri olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Uygun farmakokinetik özellikler gösteren bileşiklerle KEAP1 proteini arasında gerçekleştirilen moleküler kenetleme analizlerinde, 108, 393, 177 ve 172 numaralı bileşikler sırasıyla -12.08 kcal/mol, -11.74 kcal/mol, -11.41 kcal/mol ve -11.16 kcal/mol bağlanma enerjileriyle en yüksek bağlanma afinitesi sergilemiştir. Bu bileşikler, referans bileşikle uyumlu olarak Tyr334, Ser363, Gly364, Arg415, Gly462, Phe478, Arg483, Ser508, Tyr525, Gln530, Ser555, Ala556, Tyr572, Phe577, Ser602 ve Gly603 aminoasitleriyle etkileşim göstermiştir (1, 2, 3). KEAP1-NRF2 protein kompleksiyle gerçekleştirilen moleküler kenetleme analizlerinde ise 399, 398, 183, ve 395 numaralı bileşikler sırasıyla -11.65 kcal/mol, -9.47 kcal/mol, -9.23 kcal/mol ve -9.1 kcal/mol bağlanma enerjileriyle en yüksek bağlanma afinitesi sergilemiştir. Bu bileşikler, referans bileşikle ve literatürde tanımlanan bölgelerle uyumlu şekilde Ala69, Phe70, Phe71, Ala72, Gln73, Leu74, Tyr334, Arg380, Asn382, Asn414, Arg415, Ser431, Gly433, Arg483 ve Tyr525 aminoasitleriyle etkileşim kurmuştur (4, 5).

Bu tez çalışmasında, birçok kronik hastalığın patogenezinde rol oynayan KEAP1-NRF2 yolağı hedef alınarak, moleküler modelleme yöntemleriyle güçlü bağlanma afinitesi ve uygun farmakokinetik özelliklere sahip aday bileşikler değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar, referans bileşiklere kıyasla daha yüksek bağlanma enerjilerine sahip bileşiklerin varlığını göstermektedir. Moleküler dinamik simülasyonları sonrasında, bu bileşiklerin deneysel çalışmalarda kullanılmak üzere potansiyel terapötik ajanlar olarak sunulması planlanmaktadır. Çalışmanın, KEAP1-NRF2 etkileşimini hedefleyen, güvenilirliği yüksek ve yan etki profili azaltılmış yeni nesil ajanların geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Kaynaklar

1. Baird L, Yamamoto M (2020). The molecular mechanisms regulating the Keap1-Nrf2 pathway. Molecular and Cellular Biology 40(13): e00099-20.
2. Mata A, Cadenas S (2021). The antioxidant transcription factor Nrf2 in cardiac ischemia–reperfusion injury. International Journal of Molecular Sciences 22(21): 11939.
3. Canning P, Sorrell FJ, Bullock AN (2015). Structural basis of Keap1 interactions with Nrf2. Free Radical Biology and Medicine 88: 101-107.
4. Lo SC, Li X, Henzl MT, Beamer LJ, Hannink M (2006). Structure of the Keap1:Nrf2 interface provides mechanistic insight into Nrf2 signaling. EMBO Journal 25(15): 3605-3617.
5. Ortet PC, Muellers SN, Viarengo-Baker LA, Streu K, Szymczyna BR, Beeler AB, Allen KN, Whitty A (2021). Recapitulating the binding affinity of Nrf2 for Keap1 in a cyclic heptapeptide, guided by nmr, X-ray crystallography, and machine learning. Journal of the American Chemical Society 143(10): 3779-3793.

YÖK Tez Numarası "977977" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

YL/4

Adölesan İdiyopatik Skolyozlu Bireylerde Günlük Yaşam Alışkanlıkları ve Antropometrik Farklılıkların Skolyoz Üzerine Etkisi

(Yüksek Lisans Tezi)

Esra TÜRNE TÜYSÜZ[1], Ali Faruk ÖZYAŞAR[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Anatomi Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı

İdiyopatik skolyozun etiyolojisi uzun yıllardan beri tartışılmakta olup, çalışmalar rol alan etkenlerin multifaktöriyel olabileceğini göstermektedir (1,2,3). Bireylerin ekran karşısında sedanter olarak geçirdikleri sürelerde yanlış postüral alışkanlıklar kazandıklarını, aynı şekilde okul yaşamında aktif biçimde rol almakta oldukları zamanda okul sıralarında otururken yanlış postüral alışkanlıklar sergilediklerini görmekteyiz. Bireylerin bu yanlış postüral alışkanlıklarının ve fiziksel aktivite düzeylerinin idiyopatik skolyozun ortaya çıkışında etkili olabileceğini düşündüğümüz için böyle bir çalışma yapmaya karar verdik. Çalışmamız, ikinci veya üçüncü basamak sağlık kuruluşları tarafından İdiopatik Skolyoz tanısı alan, anket çalışmalarımızı ve yapacağımız ölçümleri etkileyecek skolyoz tanısına eşlik eden herhangi bir omurga deformitesi ve omurga cerrahi müdahalesi bulunmayan, anket sorularını anlayacak ve cevaplayacak kadar koopere olan, MAS' da 0- 2 değerler arasında olan, 10-19 yaş aralığındaki araştırma grubu bireylerinden oluşturuldu. Konrol grubumuz, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünce çalışmaya izin verilen Yavuz Sultan Selim Anadolu Lisesinde eğitim gören skolyoz tanısı almamış, herhangi bir omurga deformitesi ve omurga cerrahi müdahalesi bulunmayan, anket sorularını anlayacak ve cevaplayacak kadar koopere olan, MAS 'da 0-2 değerler arasında olan, 10-19 yaş aralığındaki bireylerinden oluşturuldu. Katılımcıların sosyodemografik verileri ve antropometrik ölçümleri kaydedildi. Katılımcılara BACKPEI, ASAA ve PAQ-A uygulandı.

Skolyozlu bireyler ile sağlıklı bireylerin masaüstü/dizüstü bilgisayar kullanırken genellikle tercih ettikleri oturuş pozisyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu. Sağlıklı bireylerin egzersiz için yürüyüş yapma, hafif tempolu yürüyüş yapma, voleybol oynama, basketbol oynama puanları skolyozlu bireylere göre daha yüksek bulundu (4). Çalışmamızda skolyozlu bireylerin sağlıklı bireylere göre daha yaygın olarak yanlış oturma pozisyonlarını tercih ettiklerini, sırt ağrısı çeken skolyozlu bireylerin günlük yaşamlarının sırt ağrısı çeken sağlıklı bireylere göre daha fazla olumsuz şekilde etkilendiğini ve skolyozlu olmayan bireylerin fiziksel aktivite seviyelerinin skolyozlu bireylerden yüksek olduğunu söyleyebileceğimiz literatür ile uyumlu sonuçlar elde ettik. Çalışmamızda yer alan hasta ve kontrol grubu bireylerinin yaş ortalamalarının benzer olmaması nedeniyle aralarındaki antropometrik farklılıkları tam anlamıyla karşılaştıramamak çalışmamızın zayıf yönlerindendir. Çalışmamızın sonuçlarından yola çıkarak henüz skolyoz tanısına sahip olmayan bireylerde uyarıcı etkenleri tespit etme, ailelerin ve bireylerin bilinçlendirilmesi, günlük yaşam alışkanlıklarının doğru biçimde düzenlenmesi, skolyozun önlenebilirliği ve erken teşhisi konusunda rehabilitasyon ekibine, literatüre, ailelere ve topluma katkı sağladığımızı düşünmekteyiz. İdiyopatik skolyozun ortaya çıkışında etkisi olduğunu düşündüğümüz uyku, duruş ve oturuş pozisyonu gibi postürü etkileyen yaşam alışkanlıkları, fiziksel aktivite seviyeleri ve fiziksel aktivitelerinin çeşitleri ile ilgili daha çok çalışma yapılması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu çalışmalar yapılırken bireylerin bebeklikten itibaren uyku pozisyonları, postür alışkanlıkları, büyüme süresince aktif katılım sağladıkları fiziksel aktiviteler gibi birçok komponentten oluşan uzun zamanlı ileriye dönük, yüksek sayıda birey katılımlı çalışmaların gerçekleştirilmesinin skolyoza etki eden çevresel faktörlerin belirlemesinde literatüre katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Kaynaklar

1. Yılmaz HG (2015). Skolyoz: Tıbbi Rehabilitasyon. Nobel tıp Kitabevleri, İstanbul; Sayfa: 701-717.
2. Miller NH (1999). Cause and natural history of adolescent idiopathic scoliosis. Orthopedic Clinics 30: 343-352.
3. Miller NH (2002). Genetics of familial idiopathic scoliosis. Clinical Orthopaedics and Related Research 401: 60-64.

YÖK Tez Numarası "942055" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

YL/5

Özbekistan Sağlık Sisteminin, Belirleyicileri, Alt Sistemleri, Örgütlenme Yapısı ve Güçlü Yönleri Açısından İncelenmesi
(Yüksek Lisans Tezi)

Sadorat ABDULAZİZOVA[1], Sedat BOSTAN[1,2]
[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Sistemleri Yönetimi Anabilim Dalı

Özbekistan, 1991 yılında bağımsızlığını kazandıktan sonra sağlık sisteminde önemli reformlara gitmiş, sağlık hizmetlerinin eşit erişimi ve verimliliği üzerine yoğunlaşmıştır. Ancak coğrafi, ekonomik ve demografik farklılıklar, sağlık hizmetlerinin sunumunda bölgesel eşitsizlikler yaratmaktadır (1-4). Bu çalışma, Özbekistan sağlık sistemini çok boyutlu bir biçimde değerlendirerek, sistemin güçlü ve gelişime açık yönlerini belirlemek, sağlık hizmetlerinin sunumu, finansmanı ve örgütsel yapısına ilişkin mevcut durumu ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Literatür taraması ve yarı yapılandırılmış mülakat teknikleri bir arada uygulanmış; Özbekistan'daki sağlık uzmanları ve yöneticilerle yapılan görüşmeler MAXQDA programı aracılığıyla tematik olarak analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgular, Özbekistan'ın genç nüfus yapısına rağmen kırsal bölgelerde sağlık hizmetlerine erişimin kısıtlı olduğunu; ancak son yıllarda dijital sağlık uygulamaları, anne-çocuk sağlığı programları ve uluslararası iş birlikleri sayesinde sistemin gelişim gösterdiğini ortaya koymuştur. Finansman, insan kaynağı dağılımı ve hizmet kalitesi halen iyileştirilmesi gereken alanlardır. Bu tez, Özbekistan sağlık sisteminin mevcut durumuna ışık tutarak Türkiye ile Özbekistan arasında sağlık alanında akademik ve kurumsal iş birliklerini güçlendirme potansiyeline sahiptir. Ayrıca, sağlık politikası yapıcıları ve uygulayıcıları için veriye dayalı politika önerileri sunarak toplum sağlığının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Kaynaklar

1. World Health Organization (WHO). (2024). Uzbekistan Health Profile.
2. Uzbekistan Ministry of Health. (2023). Health Sector Development Report.
3. United Nations Development Programme (UNDP). (2024). Human Development Indicators: Uzbekistan.
4. OECD. (2023). Health System Review: Central Asia.

YÖK Tez Numarası "978548" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

YL/6

İki Alchemilla L. (Rosaceae) Türü Üzerinde Fitokimyasal Araştırmalar
(Yüksek Lisans Tezi)

Mertcan ORTAHİSAR[1], Nurdan YAZICI BEKTAŞ[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Farmakognozi Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi Eczacılık Meslek Bilimleri Anabilim Dalı

Alchemilla türleri Anadolu'da aslan pençesi ve fındık otu isimleri ile bilinirler. Doğu Karadeniz bölgesinde bitkinin çeşitli türleri dekoksiyonu halinde dahilen karaciğer iltihaplanması, mide ağrısı, bronşit, nefes darlığı, boğaz enfeksiyonu, romatizma, kadın hastalıklarının ve adet bozukluklarının tedavisinde; haricen ezilerek lapa halinde yara ve kesik tedavisinde kullanılmaktadır (1,2). Bitki Avrupa'da "Lady's mantle" ismi ile bilinmektedir ve halk arasında tıbbi etkiler için kullanılmaktadır. Bitkinin toprak üstü kısımlarından hazırlanan infüzyon ve/veya etanol ekstresinin diyare, gastrointestinal rahatsızlıklar ve dismenore tedavisinde kullanımı ESCOP (European Scientific Cooperative on Phytotherapy) monografларında ve Avrupa Farmakopesinde kayıtlıdır ve çoğunlukla Alchemilla vulgaris türü kullanılmaktadır (3). Bitkiden hazırlanan ekstrelerin genel olarak antioksidan, antimikrobiyal, antiinflamatuar, nöroprotektif etki gösterebildiği ve bu etkilerden sorumlu ana kimyasal bileşenlerin tanenler, fenolik asitler ve flavonoidler olduğu bilimsel çalışmalar ile ortaya konmuştur (4). Yapılan bu çalışmada Anadolu'da Karadeniz bölgesinde doğal olarak yetişen A. daghestanica ve A. minusculiflora türleri üzerinde ilk defa eczacılık ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Bitkilerin toprak altı ve toprak üstü ekstrelerinin antioksidan, antiinflamatuar etkinliklerinin incelenmesi, cilt üzerine kullanım potansiyelinin değerlendirilmesi ve etkiden sorumlu olabilecek fitokimyasal içeriğinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu bölümde elde edilen bulguların literatür ile karşılaştırmalı şekilde incelenmiştir.

Elde edilen veriler literatür ile paralellik göstermekte ve ülkemiz florasında yetişen 80'in üzerinde Alchemilla türünün tıbbi bitki olarak ve ilaç hammaddesi eldesinde değerlendirilmesi için ümit vadedici veriler sunmaktadır. İlerleyen zamanda etkiden sorumlu bileşiklerin elde edilmesi ve ilaç endüstrisine hammadde/yardımcı madde katkısı yapılmasına olanak sağlanabilecektir. Böylece, ülkemiz florasında yetişen tıbbi bitkilerin katma değeri yüksek alanlarda değerlendirilmesi söz konusu olacaktır.

Kaynaklar

1. Gruenwald J, Brendler T, Jaenicke C (2007). PDR for Herbal Medicines. Medical Economics Company, Inc, Montvale; Sayfa: 456-457.
2. Göç F, Erel E, Sarı A (2021). Plants used in traditional treatment for boils in Turkey. International Journal of Traditional and Complementary Medicine Research 2(1): 49-61.
3. ESCOP (2013). Herbal Monograph Alchemillae herba - Alchemilla / Lady's Mantle, The Scientific Foundation for Herbal Medicinal Products, European Scientific Cooperative on Phytotherapy (ESCOP). Online serie
4. Jakimiuk K, Tomczyk M (2024). A review of the traditional uses, phytochemistry, pharmacology, and clinical evidence for the use of the genus Alchemilla (Rosaceae). J Ethnopharmacol 320: 117439.

YÖK Tez Numarası "925783" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

YL/7

Suda Çözünebilir Ftalosiyanin Bileşiklerinin Asetilkolinesteraz ve Bütirilkolinesteraz İnhibitör Etkinliklerinin Araştırılması

(Yüksek Lisans Tezi)

Nuri Mert DODO[1], Arzu ÖZEL[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Eczacılıkta Biyokimya Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi Temel Eczacılık Bilimleri Anabilim Dalı

Nörodejeneratif hastalıkların en yaygın türü Alzheimer hastalığıdır (AH); bunlar demans, bilişsel bozukluk ve kişilik değişikliği belirtileri gösterirler. Günümüzde tedaviler semptomatik terapilerle sınırlıdır ve hastalığın ilerlemesini yavaşlatmazlar (1). Bu nedenle, hastalığın patogeneziyle ilişkili yeni terapötik hedefleri belirlemek zorunludur. Bu çalışmada, bazı ftalosiyanin türevlerinin, farklı metal iyonları ile kompleks formlarında, AChE ve BChE enzimlerine karşı olası inhibitör kapasitelerinin araştırılması amaçlanmıştır. Bileşiklerin enzimlerin aktif bölgelerine bağlanma modları, moleküler yerleştirme çalışmalarıyla belirlenmiştir. Ftalosiyanin bileşiklerinin inhibisyon etkileri spektrofotometrik olarak incelenmiş, Lineweaver-Burk ve Dixon grafikleri çizilerek değerlendirilmiştir.

Ftalosiyanin ligandının serbest bağlanma enerjisi değerleri oldukça anlamlı ve enzimlerin aktif bölgelerindeki aminoasit birimleriyle yüksek ilgiyle etkileştikleri görülmüştür. Özellikle 3PY.H2O bileşiğinin iki enzimle yapılan moleküler kenetlenme çalışmasında daha çok hidrojen bağları ile π-π bağı yaptığı gözlemlenmiştir. İlgili bileşiğin AChE ile -8.5 kcal/mol ve BChE ile de -10.7 kcal/mol affinite bağlanma enerjisi göstermesi, etkileşimin kuvvetli olduğunu göstermiştir. Bileşikler için enzim inhibisyon potansiyeli değerlendirilmiş, AChE için IC50 değerleri 3PY.H2O, 3PY.NiQ ve 3PY.CoQ için sırasıyla 6.17 ± 1.73, 8.67 ± 0.97 ve 8.61 ± 0.88 µM olarak bulunmuştur. Kinetik çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre üç ftalosiyaninin de yarışmalı inhibisyon yaptığı, en iyi yarışmalı inhibitör etkinliği 3PY.NiQ bileşiğine ait olup inhibitör etkinliklerinin 3PY.NiQ>3PY.CoQ>3PY.H2O şeklinde olduğu görülmüştür. Bileşiklerin elektroforetik olarak incelenen DNA hidroliz, oksidatif ve fotonükleaz aktivitelerinde önemli ölçüde DNA hasarı gözlemlenmemiştir. Elde edilen bulgular neticesinde bahsi geçen ftalosiyanin türevlerinin önemli bir nörodejeneratif hastalık olan Alzheimer tedavisinde potansiyel ilaç adayları olabilecekleri görülmüştür.

Kaynaklar

1. Dugger BN, Dickson DW (2017). Pathology of neurodegenerative diseases. Cold Spring Harbor Perspectives in Biology 9.

YÖK Tez Numarası "970255" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

YL/8

Alzheimer Tedavisine Yönelik Çeşitli Kimyasal Bileşiklerin Moleküler Modelleme Yöntemleri ile İncelenmesi

(Yüksek Lisans Tezi)

Serap ÇOLAK[1], Gizem TATAR YILMAZ[1,2]
[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı

Alzheimer mekanizmasına yönelik belirlenen Asetilkolinesteraz (AChE) ve Butirilkolinesteraz (BChE) enzimlerine karşı 43 adet kalkon türevli bileşiklerin moleküler modelleme çalışmaları ile etkileşim mekanizmaları aydınlatılarak, spesifik yeni tedavi yaklaşımların ve yöntemlerin geliştirilmesine imkân sağlamaktır. Bu doğrultuda birçok kimyasal molekül taranarak tedavi etkinliği yüksek ilaç molekülleri daha düşük maliyetli ve güvenilir şekilde belirlemektir. Bu tezde, Alzheimer tedavisine yönelik moleküler modelleme yöntemleri hedef biyomoleküler yapılar ile tasarlanan kimyasal bileşiklerin yapı optimizasyonları, farmakokinetik analizleri ve moleküler kenetlenme (docking) analizleri olmak üzere 3 aşamada gerçekleştirildi.

Moleküler docking, hedef proteine yüksek afinite ve özgüllükle bağlanabilen potansiyel ilaç adaylarını belirlemek ve mevcut ilaçların bağlanma afinitesini araştırmak için kullanılan yapı-temelli bilgisayar destekli bir ilaç tasarım yöntemidir (1). Bu bilgiler doğrultusunda, Alzheimer hastalığına yönelik 43 adet kalkon türevli bileşikler ile hedef enzimlerin (AChE ve BChE) etkileşimlerini değerlendirmek için 86 adet moleküler docking analizi uygulanacaktır. Referans ligandlar olan E20 ve HUN ile AChE ve BChE enzimlerinin moleküler docking analizi AutoDock4.2 (2) programı ile gerçekleştirilmiştir. Bu işlemlerin ardından çoklu kenetleme için hazırlanan parametre dosyaları Raccoon programı (3) ile 43 adet kimyasal molekül, 2 adet hedef protein yapı için toplam 86 adet . gpf ve .dpf dosyaları oluşturularak TÜBİTAK ULAKBİM, Yüksek Başarım ve Grid Hesaplama Merkezi'nde kenetlenme işlemi gerçekleştirildi. Bu işlem sonucunda her olası konformasyonel durum için bağlanma serbest enerjisi (ΔG) ve inhibisyon sabiti (Ki) değerleri hesaplanacaktır. Son olarak BIOVIA Discovery Studio (1) yazılımı ile 43 adet bileşiklerin biyomolekül-ligand etkileşimleri 2-boyutlu olarak modellenerek hedef biyomolekülerin biyolojik etkinliğinde önemli rol oynayan amino asitler ve kovalent olmayan etkileşimler (hidrojen bağ, Vander walls, elektrostatik) analiz edildi.

Uygulanan moleküler docking sonucunda, AChE enzimi ile 31 no'lu bileşik -13.46 kcal/mol bağlanma enerjisi ile en iyi bağlanma afinitesi gösteren bileşik olmuştur. BChE enzimi için ise 35 no'lu bileşik -12.05 kcal/mol bağlanma enerjisi ile en iyi bağlanma afinitesine sahip bileşik olmuştur. Bu bileşiklerin bağlanma bölgelerine baktığımızda AChE enziminin Ser203, His447, Trp86, Tyr337, Trp286 ve Tyr341 aminoasitleri ile kovalent olmayan bağlar gösterdikleri, BChE enziminin ise His438, Gly116, Trp82, Tyr332 ve Asp70 aminoasitleri ile kovalent olmayan bağlar yaptıkları ve bu bağlanma bölgelerinin her iki enzim için literatürde yer alan bağlanma bölgeleri ile uyumlu bulunmuştur (4,5). Tüm bu bulgular ele alındığında 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 numaralı bileşikler AChE ve BChE hedef enzimlerine karşı oldukça yüksek bağlanma afinitesi göstermişlerdir. Ayrıca bu bileşikler genel olarak farmakokinetik açıdan da uygun özellikler sergilemişlerdir. Buradan hareketle bu kalkon türevli bileşiklerin AChE ve BChE üzerindeki etkileşimlerini daha iyi anlamamıza yardımcı olmuştur. Umut verici sonuçların moleküler dinamik simülasyon, *in vitro* ve *in vivo* çalışmalarıyla desteklenmesi durumunda AH tedavisine yönelik piyasada bulunan FDA onaylı ilaçlardan daha iyi inhibisyon gösteren yeni adaylar olabileceği önerilmiştir.

Kaynaklar

1. Ferreira LG, Dos Santos RN, Oliva G, Andricopulo AD (2015). Molecular docking and structure-based drug design strategies. Molecules 20(7): 13384–13421.
2. Morris GM, Huey R, Lindstrom W, Sanner MF, Belew RK, Goodsell DS, Olson AJ (2009). Autodock4 and autodocktools4: Automated docking with selective receptor flexibility. J Comput Chem 30(16): 2785-2791.
3. Forli S, Huey R, Pique ME, Sanner MF, Goodsell DS, Olson AJ (2016). May. Computational protein-ligand docking and virtual drug screening with the AutoDock suite. Nat Protoc 11(5): 905-919.
4. Azam F (2017). Ginger Components as Anti-Alzheimer Drugs. Farooqui T , Farooqui AA (Ed.), Focus on Drug Design. 149-166.
5. Çokuğraş N (2003) Butyrylcholinesterase: Structure and Physiological Importance. Turkish Journal of Biochemistry 28 (2): 54-61.

YÖK Tez Numarası "925758" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

D/1

Sağlığı Geliştirme Modeline Göre Verilen Eğitim ve İzlemin Yeniden Emzirme (Relaktasyon) Başarısına Etkisi

(Doktora Tezi)

Ayşe DAŞTAN YILMAZ[1], Kıymet YEŞİLÇİÇEK ÇALIK[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum- Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Günümüzde, emzirme sürecinin kesintiye uğramasına neden olan faktörler arasında annenin işe başlaması, tek başına ilk 6 ay emzirmenin başarılamaması, sütün yeterli olmadığı endişesi ve formül mama kullanımı ana etkenler olarak saptanmıştır. Özellikle tek başına 6 ay emzirilemeyen, formül mama almak zorunda kalan bebeklerin toplam emzirilme süreleri çok daha kısa olmaktadır (1). Literatüre göre, doğru bilgi ve destek sağlandığında annelerin relaktasyon sürecinde başarı gösterebildikleri bilinmektedir (2). Bu çalışma, relaktasyon ihtiyacı olan annelere SGM'ye göre verilen relaktasyon eğitim ve izlemi ile destek olmanın relaktasyon başarısına etkisini ortaya koyarak hem anneler hem de sağlık profesyonelleri için rehber oluşturmayı hedeflemektedir. Anne sütü, bebeklerin sağlıklı büyüyüp gelişmesi için en önemli besin kaynağıdır. Emzirmenin ve anne sütünün bilinen kısa ve uzun vadeli faydalarına rağmen (3) emzirme oranlarının hem dünya da hem de ülkemizde yeterli düzeyde olmadığı bildirilmektedir (4,5). Emzirmenin devamlılığının sağlanması ve emzirme oranlarının artırılması için emzirmenin kesintiye uğratılmaması gerekir. Bu durumda emzirmenin relaktasyon etkili bir yöntem olabilir (6). Emzirme başarısında Sağlığı Geliştirme Modeli (SGM) temelli eğitim gibi destekleyici yaklaşımlarla başarıya ulaştırılabileceği bilinmektedir (7). Tez çalışması, SGM'ye göre verilen relaktasyon eğitim ve izlemin annelerin relaktasyon sürecinde başarılarını artırıp artıramayacağını incelemektedir. Tez çalışması, randomize kontrollü bir deneysel tasarıma sahiptir. Çalışmaya, emzirmeyi yeniden başlatmak isteyen anneler dahil edilmiştir. Katılımcılar iki gruba ayrılmış; bir grup Sağlığı Geliştirme Modeli çerçevesinde eğitim ve izlem almış, diğer grup ise standart bakım ile takip edilmiştir.

Çalışma sonuçları, eğitim ve izlem alan annelerin relaktasyon başarısında belirgin bir artış gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu anneler, daha uzun süre emzirmeye devam etmiş, süt miktarlarında artış görmüş ve bebekleri daha fazla anne sütü almıştır. Sonuçlar, relaktasyon sürecinde annelere sağlanan model temelli, sistematik, bütüncül ve doğru eğitim ve izlem programlarının relaktasyon sürecinde başarıyı arttırabileceğini desteklemektedir. Bu tez çalışmasının toplum açısından önemli katkıları vardır. Öncelikle bu çalışmadaki relaktasyon sürecini destekleyen yaklaşımlar, bebeklerin anne sütüyle beslenme oranlarını yükseltir. Çalışma bulguları ebeler, hemşireler ve doktorlar için kanıta dayalı eğitim programları oluşturulmasına katkı sağlar. Çalışma kapsamında sağlanan bu sağlık hizmeti ile annelere sunulan doğru bilgiler, toplumsal farkındalığı artırabilir. Ayrıca bu çalışmanın protokolü Sağlık bakanlıkları ve diğer ilgili kurumlar için yeni emzirme destek programlarının şekillendirilmesine yardımcı olabilir.

Kaynaklar

1. Türkyılmaz C (2019). Emzirme Danışmanlığı ve Emzirmede Karşılaşılan Sorunlar. Klinik Tıp Pediatri Dergisi 11(1); 1-15.
2. Uyar Hazar H (2021). Relaktasyon. Özsoy S (Ed.), Emzirme ve Anne Sütü ile Beslemede Danışmanlık/Güncel Yaklaşımlar, Birinci Baskı, Türkiye Klinikleri, Ankara, Sayfa: 130–138.
3. Başlı M, Özsoy S (2021). Emzirmenin gözlemlenmesi, değerlendirilmesi ve bebeğin memeye yerleştirilmesi. Özsoy S (Ed.), Emzirme ve Anne Sütü ile Beslemede Danışmanlık/Güncel Yaklaşımlar, Birinci Baskı, Türkiye Klinikleri, Ankara, Sayfa: 50–58.
4. United Nations Children's Fund (UNICEF)&World Health Organization (WHO) (2023). Global Breastfeeding Scorecard 2023 Rates Of Breastfeeding Increase Around The World Through Improved Protection And Support. World Health Organization (WHO), 1–9.
5. Türkiye Nüfus ve Sağlık araştırması (TNSA) (2018). Hacettepe Üniversitesi Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe University of Population Studies. http://www.sck.gov.tr/wp-content/uploads/2020/08/TNSA2018_ana_Rapor.pdf
6. Lancet T (2016). Breastfeeding: Achieving the new normal. The Lancet 387: 404. https://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(16)00210-5.pdf
7. Cangöl E, Hotun Şahin N (2017). A Model of breastfeeding support: motivational interviews based on pender's health promotion model. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 14: 98–103.

YÖK Tez Numarası "925755" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

D/2

Tremor Dominant Olan ve Olmayan Parkinson Hastalarında Cerebrum ve Cerebellum Hacimlerinin Ölçülmesi ve Hafif Kognitif Bozukluk ile İlişkisinin Değerlendirilmesi

(Doktora Tezi)

Kübra ERTEN[1], Ali Faruk ÖZYAŞAR[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Anatomi Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı

Parkinson Hastalığı (PH) nonmotor semptomlardan en yaygın görüleni kognitif bozulmadır ve hayat kalitesini önemli ölçüde etkiler. Kognitif bozulmaya göre hastalar hafif kognitif bozukluk (HKB) ve demans olarak sınıflandırılır. Kognitif bozukluğun ilk aşaması hafif kognitif bozukluktur, ilerlemesi durumunda hastalarda demans gözlenir. Yapılan çalışmalarda her HKB'nin demansa ilerlemediği hatta bazılarının normal kognisyona döndüğü gözlenmiştir. Son dönemlerde yapılan çalışmalarda PH kognitif bozukluk için nonfarmakolojik tedavilerin giderek arttığı ve bu tedavilerin sayesinde hastalarda kognisyon ve motor becerilerin arttığı vurgulanmıştır (1). PH tanısı MDS-UPDRS kriterlerine göre kliniklerde anamnez ve nörolojik muayeneyle koyulmaktadır (2). PH için kliniklerde Manyetik Rezonans Görüntüleme (MRG) yaygın olarak uzun yıllardır kullanılan görüntüleme yöntemidir (3). MRG'ler diğer patolojileri dışlamak ve hastalığın klinik takibinde önemlidir. Literatüre bakıldığında TD ve PIGD Parkinson hastaları arasında veya HKB olan ve olmayan PH'de beyin yapılarının hacimsel farklılıkları inceleyen çalışmalar mevcuttur. Kognitif bozukluğa göre gruplandırılan hastaların motor alt gruplarla ilişkisini ve nöropsikolojik test puanlarıyla korelasyonunu inceleyen çalışma mevcuttur (4). Ancak motor alt gruplaması yapılan hasta gruplarında HKB olan ve olmayan hastaların beyin yapılarını hacimsel olarak inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada TD-PH, PIGD-PH ve sağlıklı kontroller (SK) arasındaki cerebrum ve cerebellum yapı hacim farklılıklarını; hasta grupları TD Hafif Kognitif Bozukluk (TD-HKB), TD Normal Kognisyon (TD-N), PIGD Hafif Kognitif Bozukluk (PIGD-HKB) ve PIGD Normal Kognisyon (PIGD-N) arasında cerebrum ve cerebellum yapı hacim farklılıkları ve bu farklılıkların uygulanan nöropsikolojik testlerle ilişkisini incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışmada MRG'lerden elde edilecek hacimsel sonuçlarda kullanıcıya bağlılığın önüne geçmek için otomatik segmentasyon yöntemi olan vol2brain yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmamızda motor alt gruplara ayrılan hastalar arasında özellikle frontal loba ait yapılarda, parietal lob ve limbik sisteme ait yapılarda hacimsel değişimler gözlenmiştir. Bu hacimsel değişimler bazı yapılarda hasta gruplarında bazı yapılarda ise sağlıklı grupta daha fazla bulunmuştur. Hastalığın motor semptomlarının beyne ait yapıları etkilediği ancak hacimsel ölçümün motor fonksiyonlar için beyinde fonksiyonellik göstergesi olmadığını düşündürmüştür. Hastaların kognitif durumuna göre de hacimsel farklılıklar gözlenmiştir ve hafif kognitif bozukluğu olan hastalarda hacim azalması bulunmuştur. Hacimsel azalma gözlenen yapılar özellikle yürütücü işlevlerle ilişkili olup hafif kognitif bozuklukta öncelikle bozulması beklenen yürütücü işlev testleriyle de korele bulunmuştur. Gelecekte örneklem sayısının arttırılarak yapılacak çalışmaların, beyin MRG'leriyle elde edilen hacimsel sonuçları güçlendirmesi ve uygulanacak nöropsikolojik testlerle bu sonuçların korelasyonunun PH-HKB erken tanı ve tedavi süreçlerinde kliniklerde yaygın olarak kullanılmasına yardımcı olacağını düşünmekteyiz. Erken tanı alan ve tedavisi başlanan PH-HKB'lerin demansa ilerleme süreçlerinin de ertelenebileceğini ve bu sayede hem hastaların hem de onlarla ilgilenen kişilerin iş yüklerinin azalmış olabileceği öngörüsündeyiz.

Kaynaklar

1. Bode M, Kalbe E, Liepelt-Scarfone I (2024). Cognition and activity of daily living function in people with Parkinson's disease. Journal of Neural Transmission 131: 1159–1186.
2. Goetz CG, Tilley BC, Shaftman SR, Stebbins GT, Fahn S, Martinez-Martin P, vd (2008). Movement Disorder Society-Sponsored Revision of the Unified Parkinson's Disease Rating Scale (MDS-UPDRS): Scale presentation and clinimetric testing results. Movement Disorders 23: 2129–2170.
3. Heim B, Krismer F, De Marzi R, Seppi K (2017). Magnetic resonance imaging for the diagnosis of Parkinson's disease. Journal of Neural Transmission 124: 915–964.
4. Wojtala J, Heber IA, Neuser P, Heller J, Kalbe E, Rehberg SP, vd (2019). Cognitive decline in Parkinson's disease: The impact of the motor phenotype on cognition. Journal of Neurology, Neurosurgery and Psychiatry 90: 171–179.

YÖK Tez Numarası "939493" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

D/3

Travma Sonrası Stres Bozukluğu Tedavisinde Kullanılabilecek Psikoaktif Bitkisel Moleküllerin Moleküler Kenetlenme Analiziyle Belirlenmesi

(Doktora Tezi)

Amine ÖZBEYAZ[1], Mustafa Emre ERCİN[1]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı (YÖK 100/2000 Biyoenformatik Öncelikli Alanı)

Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB), kişinin hayatında yaşadığı ağır bir olayın ardından ortaya çıkabilen ciddi bir ruh sağlığı problemidir. Bu bozukluk, kişide travmatik anıları sık sık yeniden yaşama, olayla ilgili durumlardan kaçınma, aşırı tetikte olma ve uyku bozuklukları gibi belirtilerle kendini gösterir. Deprem, savaş, cinsel saldırı, trafik kazası gibi olaylar TSSB'ye sebep olabilecek başlıca durumlardandır. Yapılan araştırmalara göre TSSB, her yaştan bireyi etkileyebilse de özellikle genç erişkinlerde daha yaygın görülmektedir (1). Bu ruhsal bozukluğun tedavisinde hem ilaç tedavileri hem de psikoterapi yöntemleri kullanılmaktadır. Özellikle seçici serotonin geri alım inhibitörleri (SSRI) adı verilen antidepresan ilaçlar, TSSB tedavisinde sıkça tercih edilmektedir (2). Ancak her ilaç her bireyde aynı etkiyi göstermemekte, bazı kişilerde yan etkiler nedeniyle tedavi sürdürülememektedir. Bu nedenle bilim insanları, daha etkili ve daha az yan etkiye sahip yeni tedavi seçenekleri üzerinde çalışmaktadır. Bu tez çalışması, SSRI ilaçlarıyla birlikte psikotropik (ruh halini etkileyen) bitkilerin etkinliğini karşılaştırmayı ve SSRI'lara göre daha güçlü etkiye sahip olabilecek yeni molekülleri bilgisayar destekli yöntemlerle belirlemeyi amaçlamaktadır. Bilgisayar destekli ilaç tasarımı (CADD), yeni ilaçların daha hızlı, daha ekonomik ve daha güvenli şekilde geliştirilmesini sağlayan bir yöntemdir (3). Bu yöntem sayesinde, deneysel aşamaya geçmeden önce hangi moleküllerin potansiyel olarak etkili olabileceği tespit edilir. Böylece hem ilaç geliştirme süresi kısalır hem de daha etkili ilaçlara ulaşma şansı artar. Ayrıca, doğal bitkilerden elde edilen bazı bileşiklerin TSSB semptomlarını hafiflettiği gözlemlenmiştir. Örneğin, *Hypericum perforatum* (sarı kantaron) gibi bitkiler, serotonin sistemine etkileri nedeniyle araştırma konusudur (4).

Bu çalışmada bu tür doğal kaynaklı bileşikler de incelenerek, toplumun daha doğal ve tolere edilebilir tedavi alternatiflerine ulaşması hedeflenmektedir. Bu tür bilimsel çalışmalar, sadece bireylerin yaşam kalitesini artırmakla kalmaz; aynı zamanda sağlık sistemine yükü azaltır ve ruh sağlığı konusunda toplumun bilinçlenmesine katkı sağlar. Daha etkili ve güvenilir tedavi seçeneklerinin geliştirilmesi, TSSB gibi ciddi ruhsal sorunlarla mücadele eden binlerce kişi için yeni bir umut anlamına gelmektedir (5).

Kaynaklar

1. American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5).
2. Davidson JR (2000). Pharmacotherapy of post-traumatic stress disorder: treatment options, long-term follow-up, and predictors of outcome. Journal of Clinical Psychiatry 5: 52–56.
3. Meng XY, Zhang HX, Mezei M, Cui, M (2011). Molecular docking: a powerful approach for structure-based drug discovery. Current Computer-Aided Drug Design 7(2), 146–157.
4. Sarris J, Panossian A, Schweitzer I, Stoug, C, Scholey A (2011). Herbal medicine for depression, anxiety and insomnia: A review of psychopharmacology and clinical evidence. European Neuropsychopharmacology 21(12), 841–860.
5. Baldwin DS, Waldman S, Allgulander C (2011). Evidence-based pharmacological treatment of generalized anxiety disorder. International Journal of Neuropsychopharmacology 14(5), 697–710.

YÖK Tez Numarası "935841" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

D/4

Etkileşimli Video Tasarımı Uygulamasının Hemşirelik Öğrencilerinin Heimlich Manevrası Uygulaması Becerilerine Etkisi

(Doktora Tezi)

Ebru DİZDAR[1], Dilek ÇİLİNGİR[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Bilişim teknolojilerinin öğretimde kullanılması, beş duyu organına hitap etmesi ve etkileşimi artırması sayesinde öğrencinin ilgisini artırarak eğitim sürecini zenginleştirir ve öğrenmeyi kalıcı hale getirir (1). Bu nedenle, oluşturulacak öğrenme ortamının teknoloji tabanlı geliştirilmesi öğrenciye yarar sağlayabilir. Konuyla ilgili çalışmalarda, teknoloji okur yazarlığına uygun seviyede oluşturulan öğrenme ortamlarının öğrenci başarı ve motivasyonuna olumlu katkı sağladığı bildirilmektedir (2-4). Türkiye'de heimlich manevrası uygulamalarının ne derece bilindiği ve ne kadar doğru uygulandığına dair yeterli veri bulunmamaktadır. Ülkemizde yapılan çalışmalarda heimlich manevrası bilgi düzeylerinin değerlendirildiği fakat uygulama becerilerinin gözardı edildiği çalışmalar mevcuttur (5-7). Bu nedenle çalışmada, hemşirelik eğitiminde etkileşimli video uygulamasının öğrencilerin heimlich manevrası beceri düzeyine etkisini değerlendirmek, sekonder olarak öğrencilerin bilgi düzeylerine ve bilgilerinin kalıcılığına olan etkisini de değerlendirmek amaçlanmaktadır. Çalışma yarı deneysel olarak, deney grubu 37, kontrol grubu 36 öğrenci ile tamamlandı.

Çalışmamızda, öğrencilerin heimlich manevrası uygulama becerileri incelendiğinde yetişkin ve çocuk heimlich manevrası uygulamasında gruplar arasında bir fark yokken bebek heimlich manevrası uygulama becerileri arasında istatistiksel bir fark saptanmıştır (p=0.002). Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin heimlich manevrasına ilişkin ön test ve son test bilgi puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmazken, deney grubunun bir ay sonrası yapılan bilgi kalıcılığı testi puan ortalamalarının kontrol grubuna göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulundu (p=0.023). Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda; Yabancı cisim aspirasyonunun çocuklarda daha sık yaşandığı göz önünde bulundurulduğunda, özellikle anaokulu ve ilkokul öğretmenlerine heimlich manevrası uygulaması konusunda etkileşimli videolar kullanılarak eğitim verilmesi, toplumsal katkı bazında, kalabalık ortamlarda bulunan çalışanlara, özellikle restoran çalışanlarına heimlich manevrası konusunda etkileşimli videolar ile eğitim verilmesi, farklı etkileşim unsurlarıyla zenginleştirilmiş etkileşimli videoların hemşirelik lisans eğitiminde kullanılması önerilmektedir.

Kaynaklar

1. Schmid RF, Bernard RM, Borokhovski E, Tamim RM, Abrami PC, Surkes MA, Wade CA, Woods J (2014). The effects of technology use in post secondary education: A meta-analysis of classroom applications. Computers&Education 72: 271-291.
2. Kurt Y (2019). Hemşirelik öğrencilerinin enjeksiyon uygulamaları için mobil destekli artırılmış gerçeklik eğitim materyalinin geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi. Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Trabzon.
3. Aydın B (2019). Hemşirelik öğrencilerine verilen web tabanlı çocuklarda ağrı yönetimi eğitiminin etkisi. Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İzmir.
4. Zengin D (2021). Video destekli uzaktan öğretimin hemşirelik öğrencilerinde pediatrik ilaç uygulama bilgi ve beceri kazanımına etkisi. Doktora tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir.
5. Gencer H (2013). Denizli ili merkezinde çalışan okul öncesi öğretmenlerinin yabancı cisme bağlı hava yolu tıkanıklığı konusundaki bilgi durumu. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Denizli.
6. Kankaya EA, Tuday B, Aslan N, Akgün M, Yavuzel A (2024). Hemşirelik öğrencilerinde akran eğitiminin Heimlich manevrası bilgi düzeyine ve yaşam boyu öğrenme becerilerine etkisinin incelenmesi: Girişimsel bir çalışma. Balkan Sağlık Bilimleri Dergisi 3(2): 95-107).
7. Kurtgöz A, İncedal Sonkaya Z (2021). Anaokul öğretmenlerine verilen çocukta yabancı cisim aspirasyonlarına yaklaşım eğitimlerinin değerlendirilmesi. Gümüşhana Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 10(4): 893-901.

YÖK Tez Numarası "919472" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

D/5

Gebelerin Obstetrik Tehlike Belirtilerini Bilme Durumunun Sağlık Arama Davranışına Etkisi

(Doktora Tezi)

Fatma ORÇAN[1], Kıymet YEŞİLÇİÇEK ÇALIK[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum- Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Gebelik, kadınlarda fizyolojik, psikolojik ve anatomik değişikliklere neden olan doğal bir süreçtir (1). Ancak, gebelerin yaklaşık %15'inde çeşitli komplikasyonlar gelişebilmektedir (2). Gebelik sürecinde ortaya çıkan komplikasyonlar hem anne hem de fetüs açısından ciddi sağlık riskleri doğurabilmektedir (3). Obstetrik Tehlike Belirtileri, gebelik sürecinin herhangi bir evresinde ortaya çıkabilen ve erken dönemde uygun müdahale sağlanmadığında maternal ve neonatal morbidite ile mortaliteye yol açabilen obstetrik komplikasyonların öncülleri olarak tanımlanmaktadır (3,4). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Doğum Öncesi Bakım Yönetim Rehberi doğrultusunda, doğum öncesi bakım hizmetlerinde gebelerin obstetrik tehlike belirtileri açısından değerlendirilmesi ve bilgilendirilmesi önerilmektedir (5,6). Bu bağlamda, gebelerin sağlık arama davranışlarının, obstetrik tehlike belirtileri konusundaki farkındalık düzeyleriyle ilişkili olduğu belirtilmektedir (7).

Bu çalışma, gebelerin obstetrik tehlike belirtileri konusundaki bilgi düzeylerini belirlemeyi ve bu bilgi durumunun sağlık arama davranışları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlayan tanımlayıcı bir araştırmadır. Çalışma kapsamına gebeler dahil edilmiş olup, veriler gebelerin çalışma durumu, eğitim düzeyi, gebelik sayısı ve trimester gibi demografik ve obstetrik değişkenler doğrultusunda analiz edilmiştir. Çalışma bulguları, gebelerin obstetrik tehlike belirtileri hakkındaki bilgi düzeylerinin artmasıyla sağlık arama davranışlarının da olumlu yönde etkilendiğini ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, gebelerin her doğum öncesi bakım sürecinde obstetrik tehlike belirtileri konusunda değerlendirilmesi ve bilgilendirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Elde edilen bulgular, sağlık profesyonelleri açısından önemli eğitim programlarının geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Özellikle ebeler, hemşireler ve hekimler için, gebelerin obstetrik tehlike belirtilerine yönelik farkındalıklarını artırmayı hedefleyen eğitim stratejilerinin oluşturulması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, gebelik sürecinde tehlike belirtilerine ilişkin bilinç düzeyinin artırılması, bireysel ve toplumsal sağlık hizmetlerinin etkinliğini arturarak maternal ve perinatal sonuçları iyileştirme potansiyeline sahiptir. Bu kapsamda, sağlık çalışanlarının ve toplumun konuya yönelik duyarlılığının artırılması, anne ve bebek sağlığına yönelik koruyucu sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesine önemli katkılar sunacaktır.

Kaynaklar

1. Toker, E. (2021). Doğum Öncesi Dönem – I. Çetin, F. C., & Çalık, K. Y. (Ed.), Gebelikte Sosyo-Psikolojik Değişiklikler ve Adaptasyon (s. 147-164). Ankara: Nobel Tıp Kitapevi.
2. United Nations Population Fund (UNFPA), World Health Organization (WHO), United Nations Children's Fund (UNICEF), World Bank Group (WBG), & United Nations Population Division (UNFPD). (2019). Trends in maternal mortality: 2000 to 2017. Retrieved from https://www.unfpa.org/featured-publication/trends-maternal-mortality-2000-2017 [Accessed 23 June 2024].
3. Ajabmoh, E. N., Atemnkeng, C. A., Ngunyi, Y. L., & Egbe, T. O. (2021). Knowledge of danger signs during pregnancy and health-seeking behaviours among women attending antenatal care: The case of two referral hospitals in Southwest Cameroon. Research Square, 1–21. https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-770598/v1.
4. Mesele, T. T., Syuom, A. T., & Molla, E. A. (2023). Knowledge of danger signs in pregnancy and their associated factors among pregnant women in Hosanna Town, Hadiya Zone, Southern Ethiopia. Frontiers in Reproductive Health, 5, 1–8.
5. World Health Organization (WHO). (2018). WHO recommendations on antenatal care for a positive pregnancy experience. Maternal and Child Survival Program, 1–10.
6. T.C. Sağlık Bakanlığı. (2018). Doğum Öncesi Bakım Yönetim Rehberi. Retrieved from https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/Yayinlarimiz/Rehberler/dogum_oncesi_bakim_08-01-2019_1.pdf [Accessed 5 May 2024].
7. Yosef, T., & Tesfaye, M. (2021). Pregnancy danger signs: Knowledge and health-seeking behavior among reproductive-age women in Southwest Ethiopia. Women's Health, 17, 1–8.

YÖK Tez Numarası "930064" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

D/6

Böbrek Nakli Olan Hastalarda Jackson-Pratt Drenin Çıkarılmasına Bağlı Gelişen Ağrıda Soğuk Uygulamanın Etkisinin İncelenmesi

(Doktora Tezi)

Ufuk AKKURT[1], Dilek ÇİLİNGİR[1,2]
[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Dünya genelinde organ nakilleri arasında en çok böbrek nakli gerçekleştirilmektedir (1). Böbrek nakli cerrahisinde ameliyat bölgesindeki biriken sıvının tahliye edilmesi için sıklıkla Jackson-Pratt dren kullanılmaktadır (2,3). Bu dren silikon yapıdadır ve ameliyat bölgesinde kalan bölümü cilt dışında kalan bölümüne göre daha geniş yapıdadır. Jackson-Pratt dren ameliyat sahasından tahliye edilen sıvı miktarı 24 saatte 30 mililitrenin altında ise çekilmektedir (4). Fakat bu drenin çekilme işlemi cildin dışında kalan bölgenin çekilerek cerrahi alandaki kısmının çıkarılmasını içerir. Dolayısıyla drenin cilt bölümünden çıkarken yarattığı doku travması ciddi bir ağrıya neden olmaktadır (5). Bu hasta grubunda birçok ağrı kesici türü nakledilen böbreğin fonksiyonu azaltmakta ve ciddi olumsuz etkilere neden olmaktadır (6,7). Bu nedenle ilaç dışı ağrı yönetimi böbrek nakli hastalarında kritik öneme sahiptir. Bu yöntemler arasında soğuk uygulama ağrı yönetiminde sıklıkla tercih edilmektedir (8,9). Uygulandığı bölgede kan dolaşımını ve sinir iletimini yavaşlatarak ağrı hissini azaltmaktadır (10). Bunun yanında kolay ulaşılabilir ve ucuz malzemlerle gerçekleştirilebilen etkili bir yöntemdir. Bu bilgilerden yola çıkarak çalışmamızda "Böbrek nakli olan hastalarda Jackson-Pratt drenin çıkarılmasına bağlı gelişen ağrıyı soğuk uygulama azaltır mı ?" sorusuna yanıt aranmıştır. Çalışmamıza toplam 76 gönüllü böbrek nakli olmuş hasta dahil edildi. Bu hastalar rastgele olacak şekilde sırasıyla 38'er hasta olacak şekilde iki gruba ayrıldı. Gruplardan birinde (deney grubu) Jackson-Pratt dren çekilme işleminden önce dren çıkış bölgesine buz aküsü ile soğuk uygulama yapıldı. Diğer gruba ise (kontrol grubu) herhangi bir girişim yapılmadan Jackson-Pratt drenin çekilme işlemi sağlandı. Her iki grupta da başlangıç ağrı seviyesi (birinci ölçüm), dren çekilme işleminden hemen sonraki ağrı seviyesi (ikinci ölçüm) ve dren çekilme işleminden 15 dakika sonraki ağrı seviyesi (üçüncü ölçüm) ölçüldü.

Çalışmamızda, gruplar arasında birinci ölçüm ağrı seviyeleri benzerdi ($p>0.05$). Soğuk uygulama yapılan grupta ise ikinci ölçüm ve üçüncü ölçüm ağrı seviyeleri kontrol grubuna göre daha düşüktü ($p<0.05$). Soğuk uygulama dren çekilme işleminde yaşanan ani ağrıyı önemli ölçüde azaltmış ve kalıcılığını 15 dakika sonra yapılan ölçümde de göstermiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda; organ nakli kliniklerinde böbrek nakli hastalarda Jackson-Pratt drenin çıkarılmasına bağlı gelişen ağrının azaltılmasında soğuk uygulamanın kullanılması, organ nakli kliniklerinde çalışan hemşirelere yönelik soğuk uygulama ile ağrı yönetimi konusunda eğitimler verilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

1. Global Observatory on Donation and Transplantation (2024). Transplant Observatory. Available from: https://www.transplant-observatory.org/summary/ [Accessed 20 December 2024].
2. Baranski A (2023). Kidney transplant surgery techniques. Kidney Transplantation Step-by-Step Surgical Techniques. Springer. Pages: 271-397.
3. Inoue T, Saito M, Narita S, Numakura K, Tsuruta H, Maeno A, Tsuchiya N, Satoh S, Habuchi T (2017). Evaluation of persistent lymphatic fluid leakage using a strategy of placing a drain after kidney transplantation: a statistical analysis to assess its origin. Transplantation Proceedings 49(8): 1786–1790.
4. Memorial Sloan Kettering Cancer Center (2023). Caring for your jackson-pratt drain. Available from: https://www.mskcc.org/cancer-care/patient-education/caring-your-jackson-pratt-drain [Accessed 26 March 2023].
5. Mimnaugh L, Winegar M, Mabrey Y, Davis JE (1999). Sensations experienced during removal of tubes in acute postoperative patients. Applied Nursing Research 12(2): 78–85.
6. Klomjit N, Ungprasert P (2022). Acute kidney injury associated with non-steroidal anti-inflammatory drugs. European Journal of Internal Medicine 101: 21–28.
7. Tena B, Vendrell M (2020). Perioperative considerations for kidney and pancreas-kidney transplantation. Best Practice & Research Clinical anaesthesiology 34(1): 3–14
8. Soydan D, Altun Uğraş G (2021). Effect of different cold application materials on pain during chest tube removal: three-arm randomized controlled clinical trial. African Health Sciences 21(3): 1273–1281.
9. Mohammadi N, Pooria A, Yarahmadi S, Tarrahi MJ, Najafizadeh H, Abbasi P, Moradi B. (2018). Effects of cold application on chest tube removal pain in heart surgery patients. Tanaffos 17(1): 29–36.
10. Watkins AA, Johnson TV, Shrewsberry AB, Nourparvar P, Madni T, Watkins CJ, Feingold PL, Kooby DA, Maithel SK, Staley CA, Master VA (2014). Ice packs reduce postoperative midline incision pain and narcotic use: a randomized controlled trial. Journal of the American College of Surgeons 219(3): 511–517.

YÖK Tez Numarası "930557" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

D/7

16S rRNA Gen Dizileme Verilerini Kullanarak Pediatrik Crohn Hastalığının Tanısında Makine Öğrenmesi Modellerinin Uygulanması

(Doktora Tezi)

Sinem ÖZDEMİR[1], Kemal TURHAN[1]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı (YÖK 100/2000 Biyoenformatik Öncelikli Alanı)

Crohn hastalığı (CH), sindirim sistemini etkileyen, uzun süreli ve iltihabi bir hastalıktır. Hastalık, alevlenme (şiddetli belirtiler) ve remisyon (belirtilerin hafiflemesi) dönemleri şeklinde ilerler. Etiyopatogenezi kesin olarak bilinmemekle birlikte, 17. kromozomda 71 duyarlılık bölgesi bulunduğuna dair kanıtlar mevcuttur (1). Genetik çalışmalar, NOD2, LRRK2, IRGM, JAK2 ve ATG16L1 gibi bağışıklık sistemiyle ilişkili genlerin hastalık riskini artırabileceğini göstermektedir (2). Bu hastalık, bağırsakta daralma, delinme (perforasyon) ve fistül oluşumu gibi ciddi komplikasyonlara yol açabilmektedir. En çok ince bağırsağın son kısmı (terminal ileum) ve kalın bağırsağın başlangıcını etkileyerek, sindirim sisteminin normal işleyişini bozabilmektedir. Hastalığın tanısı için altın standart yöntemler arasında ileokolonoskopi ve histolojik incelemeler yer alırken, mikro besin eksiklikleri ve psikososyal değerlendirmeler de teşhis sürecini tamamlayıcı faktörlerdir (3). Crohn hastalarının %25'i hastalığı çocukluk veya ergenlik döneminde geçirmektedir (4). Pediatrik Crohn hastalığı, yetersiz beslenme, büyüme bozuklukları, ergenlik gecikmesi ve psikososyal zorluklar gibi ek riskler taşımaktadır (5). Bu nedenle, erken teşhis ve uygun tedavi, çocukların sağlıklı büyüme ve gelişimini desteklemek açısından büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda, bağırsak mikrobiyotası ve hastalık ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar, Crohn hastalığının tanısında mikrobiyota verisinin kullanılabileceğini göstermiştir. 16S rRNA gen sekanslama yöntemi, bağırsaktaki bakteri çeşitliliğini analiz ederek hastalık hakkında değerli bilgiler sunmaktadır. Bu yöntemin avantajları arasında biyopsi gerektirmemesi veya yalnızca küçük miktarda doku örneğiyle yapılabilmesi, düşük maliyetli ve etkili bir tanı yöntemi olması yer almaktadır.

Tez çalışmam kapsamında, Crohn hastalığı teşhisi için16S rRNA gen sekanslama verisine dayalı makine öğrenmesi temelli sınıflandırma modelleri kullanılmıştır. Çalışmada, mikrobiyom verisi kullanılarak yüksek doğruluk sağlayan bir model oluşturulmuştur. Bu yaklaşım, hastalık teşhisinde geleneksel yöntemlere ek olarak, düşük maliyetli ve kolay uygulanabilir bir alternatif sunmaktadır. Sonuç olarak, bağırsak mikrobiyatasının incelenmesi, Crohn hastalığının erken teşhisi ve yönetimi için büyük bir potansiyele sahiptir. Erken teşhisin özellikle pediatrik hastalar için sağladığı faydalar göz önüne alındığında, bu tür tanı yöntemlerinin daha yaygın hale getirilmesi toplumsal sağlık açısından önemli bir gelişme olma potansiyeli taşımaktadır.

Kaynaklar

1. Franke A, McGovern DPB, Barrett JC, Wang K, Radford-Smith GL, Ahmad T, Lees CW, Balschun T, Lee J, Roberts R, et al. (2010). Genome-wide meta-analysis increases to 71 the number of confirmed Crohn's disease susceptibility loci. Nature Genetics 42: 1118–1125.
2. Yuan Z, Ye J, Zhang BL and L (2016). Unraveling the role of autophagy regulation in Crohn's disease: from genetic mechanisms to potential therapeutics 2.
3. Dolinger M, Torres J, Vermeire S (2024). Crohn's disease. The Lancet 403: 1177–1191.
4. Walters TD, Griffiths AM (2009). Mechanisms of growth impairment in pediatric Crohn's disease. Nature Reviews Gastroenterology and Hepatology 6: 513–523.
5. Carter M, Lim IIP (2024). Surgical management of pediatric Crohn's disease. Seminars in Pediatric Surgery 33: 151401.

YÖK Tez Numarası "930160" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

D/8

Dron Entegre Kitlesel Kayıp Triyajı Algoritmasının Geliştirilmesi

(Doktora Tezi)

İsmail TAYFUR[1], Abdulkadir GÜNDÜZ[1,2]

[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Afet Tıbbı Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Günümüzde yaşanan afetler, kazalar ve kitlesel olaylar, bir anda çok sayıda insanın yaralanmasına ve sağlık hizmetlerine olan ihtiyacın birden bire çok büyük boyutlara ulaşmasına neden olabilmektedir. Bu tür olaylara "kitlesel kayıp olayı" adı verilmektedir. Kitlesel kayıp olaylarında, sağlık sisteminin hizmet kapasitesi çoğu zaman yetersiz kalmaktadır (1). Bu durum, hangi hasta/kazazedeye öncelikle müdahale edilmesi gerektiği hangilerininse bekletilebileceği gibi hayati kararların hızla verilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu kararların sistemli bir şekilde verilmesini sağlayan süreç "triyaj" olarak adlandırılmaktadır (2). Triyaj, bugüne kadar genellikle olay yerinde, sağlık personelinin doğrudan gözlemleri ve hayati bulguları değerlendirmesi ile yapılmakta idi. Ancak olay yerinin tehlikeli ya da ulaşılamaz olması gibi durumlar, sağlık ekiplerinin müdahalesini oldukça zorlaştırmaktadır (3). Bu noktada, dron teknolojisinin devreye girmesiyle birlikte, olay yerine ulaşmadan önce yaralıların durumu hakkında bilgi edinmek mümkün hale gelmiştir (4). Bu tez çalışması, TÜBİTAK'ın 1001 Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Programı kapsamında desteklenen ve 222S343 numarasıyla kayıtlı olan "Dron Entegre, Yapay Zeka Tabanlı Kitlesel Kayıp Triyajı Karar Destek Sisteminin Geliştirilmesi" başlıklı proje kapsamında gerçekleştirilmiştir. Projede görüntü işleme teknolojisi ile yaralı/kazazedelerin nabız, solunum sayısı, kandaki oksijen seviyesi ve vücut ısısı gibi yaşamsal belirtilerin uzaktan ölçümü yapılmış ve bu yaşamsal bulgular DIMaCTA algoritması için değerlendirme ölçütü olarak kabul edilmiştir. Çalışma iki temel aşamada yürütülmüştür. İlk aşamada, bilimsel literatür taranarak afetlerde kullanılan mevcut triyaj sistemleri incelenmiştir. Bu bilgiler ışığında, bir uzmanlar kurulu eşliğinde yeni bir algoritma tasarlanmış ve DIMaCTA adı verilen sistemin ilk taslağı oluşturulmuştur. İkinci aşamada ise geliştirilen algoritmanın doğru ve güvenilir olup olmadığını test etmek için uzmanlar tarafından vaka senaryoları üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, geliştirilen sistemin mevcut triyaj sistemlerine göre daha başarılı olduğunu göstermiştir. Örneğin DIMaCTA algoritması, vakaların %86,8'ini doğru sınıflandırmış ve diğer sistemlere göre daha düşük oranda hata yapmıştır. Bu tez çalışmasının toplum açısından pek çok yönden katkısı bulunmaktadır: Hayat Kurtarma Potansiyeli: Geliştirilen sistem, olay yerinde aciliyet düzeyi en yüksek olan kişilerin daha hızlı tespit edilmesini sağlayarak afetlerde ve kitlesel olaylarda can kaybının azaltılmasına katkı sağlayabilecektir. Sağlık Kaynaklarının Verimli Kullanımı: Afetlerde ve kitlesel olaylarda olay yerine gönderilecek ambulans sayısı, tıbbi ekipmanlar ve personel kapasitesi genellikle sınırlıdır. Geliştirilen algoritmanın dron entegre kullanımı sayesinde bu kaynaklar olay yerindeki ihtiyaca uygun olarak planlanabilecek ve sevkedilebilecektir. Güvenli Müdahale Ortamı: Olay yerinde henüz güvenlik sağlanmadan yapılan müdahaleler, hem sağlık çalışanları hem de kazazedeler açısından riskli olabilmektedir. Geliştirilen algoritmanın dron entegre yapısı, olay yeri müdahale ekiplerinin sahaya ulaşmadan önce güvenlik riskleri hakkında bilgi sahibi olmasını sağlayarak müdahale ekiplerinin güvenliğinin korunmasına yardım sunabilecektir. Afet Yönetiminde Teknolojik Yenilik: Bu çalışma ile Türkiye'de ilk defa bilimsel bir çerçevede dron destekli bir triyaj algoritması geliştirilmiştir. Türkiye, afet riski yüksek bir ülkedir ve bu tür teknolojik yenilikler ülkenin afetlere karşı hazırlık düzeyini artırma potansiyeli taşımaktadır. Tez çalışmasında geliştirilen sistemin yaygınlaştırılması, afetlere karşı daha dirençli bir toplum yapısı oluşturulmasına katkı sağlayabilecektir. Bu tez çalışmasında geliştirilen algoritma yetişkinlere yönelik olarak tasarlanmış olup, algoritmanın çocuk ve yaşlılara yönelik versiyonları üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Ayrıca algoritmanın etkinliğini gerçek afet şartlarında değerlendiren ileri araştırmalara gerek duyulmaktadır.

Kaynaklar

1. Lomaglio L, Ansaloni L, Catena F, Sartelli M, Coccolini F (2020). Mass casualty incident: Definitions and current reality. (Ed). Wses handbook of mass casualties incidents management. Springer, 1-10.
2. Christian MD (2019). Triage. Critical Care Clinics 35(4): 575-589.
3. Khorram-Manesh A, Nordling J, Carlström E, Goniewicz K, Faccincani R, Burkle FM (2021). A need for prehospital triage standardizing tool in mass casualty incidents. Health Problems of Civilization 15(4): 249-250.
4. Álvarez-García C, Cámara-Anguita S, López-Hens JM, Granero-Moya N, López-Franco MD, María-Comino-Sanz I, Sanz-Martos S, Pancorbo-Hidalgo PL (2021). Development of the aerial remote triage system using drones in mass casualty scenarios: A survey of international experts. PloS One 16(5): e0242947.

YÖK Tez Numarası "938408" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

D/9

Web Tabanlı Oyunlaştırma Uygulamalarının Hemşirelik Öğrencilerinin Kardiyopulmoner Resüsitasyona İlişkin Öğrenmelerine Etkisi

(Doktora Tezi)

Tuğba ÖZCAN[1], Dilek ÇİLİNGİR[1,2]
[1]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı
[2]Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Kardiyopulmoner arrest, kalbin mekanik aktivitesinin durması sonucu solunum, dolaşım ve bilinç kaybıyla kendini gösteren bir durumdur (1). Bu acil durumda, ilk yapılması gereken müdahale kardiyopulmoner resüsitasyon (KPR) uygulamasıdır. KRP, bilinç kontrolü, göğüs kompresyonları, hava yolu açıklığının sağlanması ve ventilasyon gibi temel uygulamaları içermektedir (2-4). Kardiyak arresti doğru şekilde tanımak ve hızlı müdahale edebilmek için gerekli bilgi ve becerilere sahip olmak oldukça önemlidir. Zamanında yapılan doğru müdahaleler, KPR uygulaması ile sağ kalım oranlarını artırarak yaşam kurtarmaktadır (5, 6). Kardiyak arrest gibi acil durumlar genellikle ilk olarak hemşireler tarafından fark edilir ve bu süreçte hemşirelerin önemli bir rolü vardır. Hemşirelerin, bu tür acil vakaları etkili bir şekilde yönetebilmeleri için yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları kritik bir gerekliliktir (3, 7,8). Günümüzde, hemşirelik eğitiminde geleneksel yöntemlerin yanı sıra, öğrencilerin aktif katılımını teşvik eden, bilişsel ve psikomotor becerilerini geliştiren yeni öğretim yöntemleri de yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu yöntemler, öğrencilerin hızlı ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olurken, öğrenme sürecini de daha ilgi çekici hale getirmektedir (9,10).

Çalışma, web tabanlı oyunlaştırma uygulamalarının hemşirelik öğrencilerinin KPR konusunda bilgi düzeyine etkisini belirlemek ve bununla birlikte, sekonder olarak öğrencilerin bilgilerinin kalıcılığı ve beceri düzeylerine olan etkisini de değerlendirmek amacıyla gerçekleştirildi. Araştırmanın örneklemini deney grubu 43 ve kontrol grubu 43 olmak üzere toplam 86 öğrenci ile tamamlandı. Deney ve kontrol grubu arasında KPR bilgi puanları yönünden ön testte anlamlı fark bulunmazken, deney grubunda son test ve kalıcılık testi istatistiksel olarak daha yüksek bulundu ($p<0.05$). Gruplar arası beceri puanları incelendiğinde; deney grubunun yetişkinlerde KPR uygulaması beceri puanının uygulama sonrası ($p<0.05$) ve bir ay sonra ($p<0.05$) kontrol grubuna kıyasla daha yüksek olduğu belirlendi. Yine çocuk ve bebek KPR uygulaması beceri puanının deney grubunda yer alan öğrencilerde kontrol grubundan daha yüksek olduğu belirlendi ($p<0.05$). Sonuç olarak, web tabanlı oyunlaştırma uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin KPR öğrenmede olumlu etkisinin olduğu belirlendi.

Oyunlaştırma uygulamaları geliştirilirken, öğrenci profillerine uygun, ilgi çekici ve etkileşimli oyun tasarımlarının oluşturulması ve bu oyunların derse entegre edilerek uygulanması önerilmektedir. Oyunlaştırma uygulamalarının eğitim sürecine entegrasyonu, öğrencilerin eğitim sürecine daha aktif katılımını teşvik ederek öğrenme motivasyonlarını artırabilir. Bu, özellikle öğrencilerin derslere karşı daha fazla ilgi göstermesini sağlayarak eğitimde fırsat eşitliği yaratabilir. Ayrıca, oyunlaştırma yöntemleri öğrencilerin işbirliği yapma, problem çözme ve yaratıcılık gibi becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Kaynaklar

1. Ružman T, Tot OK, Ivic D, Gulam D, Ružman N, Burazin J (2013). In-hospital cardiac arrest: can we change something? The Central European Journal of Medicine 125: 516–523.
2. Türker E, Tanrıkulu Y (2020). Kardiyopulmoner resüsitasyonda haptik simülasyon kullanımı. Paramedik ve Acil Sağlık Hizmetleri Dergisi 1(2): 65-72.
3. Taş D, Akyol A (2017). Kardiyopulmoner resüsitasyon eğitiminde yeni eğilim: Yüksek-güvenirlikli simülasyon. Journal of Cardiovascular Nursing 8(17): 100-108.
4. Aygin D, Cengiz Açıl H, Yaman O, Çelik M, Danç E (2018). Hemşirelerin kardiyopulmoner resüsitasyon ve güncel 2015 kılavuz bilgilerinin değerlendirilmesi. Kardiyovasküler Hemşirelik Dergisi 9(18): 7–12.
5. Zideman DA, Singletary EM, Borra V, Cassan P, Cimpoesu CD, Buck E, Djarv T, Handley AJ, Klaassen B, Meyran D, Oliver E, Poole K (2021). European resuscitation council guidelines 2021: First aid. Resuscitation 161: 270-290.
6. Gül A, Baykal D (2021). Güvenli bir hayat için bilinçli ilk yardım: hastane dışı kardiyak arrest ve temel yaşam desteğinin önemi. Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi 3(3): 178-182.
7. Demiray A, Keskin Kızıltepe S (2022). The effect of computer based game on improving nursing students' basic life support application skills: Experimental study. Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi 14(1): 106-114.
8. Dick-Smith F, Power T, Martinez-Maldonado R, Elliott D (2021). Basic life support training for undergraduate nursing students: An integrative review. Nurse Education in Practice 50: 102957.
9. Aydın Y, Orak N, Gürkan A, Aslan G, Demir F (2017). Hemşirelik öğrencilerinin klinik eğitimleri sırasında hemşirelerden aldığı desteğin değerlendirilmesi. JAREN 3(3): 109-115.
10. Kapucu S, Bulut H (2011). Turkish nursing students'' views of their clinical learning environment: A focus group study. Pak J Med Sci 27(5): 1149-1153.

YÖK Tez Numarası "919294" olan bu tez çalışmasının tam metnine Ulusal Tez Merkezi üzerinden (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp) ulaşılabilmektedir.

KAPANIŞ MESAJI

KTÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü web sayfası sürekli güncellenmektedir. Duyurular ve haberler için web sayfamızı takip edebilirsiniz.

https://ktu.edu.tr/sabe

Enstitü bültenimizde yayımlamamızı istediğiniz akademik ve sosyal haberleri bekliyoruz.

Enstitümüzün Yıllık Bülteni ile ilgili görüş ve önerilerinizi için iletişim adreslerimiz

E-posta: **sagbilens@ktu.edu.tr**

Tel: (0462) 377 7803/7809/7801

Faaliyetlerimizi sizlerle paylaşmak üzere hazırlanmış olan **KTÜ, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yıllık Bülteni'**ni hazırlayan Doç. Dr. Aysel ÖZSABAN'a ve sürece katkı veren, Prof. Dr. Selim DEMİR'e ve Enstitü Sekreterimiz Hasan KARKA'ya teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Sedat BOSTAN

Müdür